Cyan Magenta Yellow Black

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

№ 53 (3053)

СЕРЕДА, 19 березня 2003 року

Фото УНІАН.

Позавчора у будинку Державного управління капітального будівництва та інвестицій Міністерства оборони України в Києві впродовж кількох годин гасили пожежу, що виникла через порушення техніки безпеки під час проведення зварювальних робіт.

ЗЕМЛЯ ПІД ЗАСТАВОЮ І В ОРЕНДІ

Ранкове засідання 18 березня

Після оголошення депутатських запитів, заяв та повідомлень народні обранці розглянули проект закону про внесення змін до Закону України «Про оренду землі». Доповідач з цього питання голова Державного комітету із земельних ресурсів Анатолій Даниленко зазначив, що документ сприятиме створенню привабливого фінансового інвестиційного клімату в усіх галузях народного господарства, стимулюватиме ефективну господарську діяльність, посилить ефективність правового регулювання використання земель на умовах оренди. Наголошувалося, що максимальний термін, на який може бути передано земельну ділянку в оренду, не повинен перевищувати 50 років. Передбачається можливість передавання орендованої земельної ділянки в суборенду. Законопроектом визначено, що об'єктами оренди землі можуть бути земельні ділянки, які перебувають у приватній, комунальній або державній власності.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ЮВІЛЕЙ

За десять років — двадцять державних премій

Незважаючи на скрутні часи, досягнення українських медиків мають високий міжнародний рейтинг. Зусилля лікарів, наукові пошуки вчених об'єднала Академія медичних наук України, яка відзначила своє десятиріччя. Під її опікою нині зібрано 36 наукових медичних установ, де працює понад 30 тисяч медперсоналу. Серед них 700 докторів та 1700 кандидатів наук. Про здобутки української медицини промовисто свідчить такий факт: за десять років діяльності академії вітчизняним медикам присуджено 20 державних премій у галузі науки, техніки та медицини.

Учора з нагоди ювілею в Києві відбулися загальні збори Академії медичних наук України. У зборах узяв участь Голова Верховної Ради України Володимир Литвин.

Про діяльність академії та перспективи розповів її президент, академік Олександр Возіанов, своїми планами поділилися відомі українські вчені-медики.

УВАГА, КОНКУРС!

Більшість переможців — наші читачі

Закінчився перший тур конкурсу «Польща — ЄС» із циклу «Що ви знаєте про світ?», організованого Національною телекомпанією України та Посольством Республіки Польща в Україні. Сьогодні ми **на 5-й сторінці** публікуємо список його переможців, які були визначені жеребкуванням, проведеним за участі Надзвичайного і Повноважного Посла Польщі в Україні Марека Зюлковського. Також публікуємо список осіб, що надіслали правильні відповіді на запитання конкурсу. Всі вони наприкінці квітня отримають сувеніри від Посольства РП в Україні (телефон у Києві 230-07-09). Нам приємно, що переважна більшість тих учасників, що впоралися з поставленим завданням, — читачі саме «Голосу України» (крім нас, інформаційну підтримку конкурсу надавали ще три регіональні газети).

Тепер на переможців чекає фінальне змагання, тема та сама: «Польща — ЄС». Їх запрошують прибути 25 березня цього року з 10-ї до 11-ї години у відділ перепусток Національної телекомпанії України (Київ, вул. Мельникова, 42, при собі мати паспорт або інший документ, що посвідчує особу). Буде розіграно головний приз — незабутній відпочинок у Польщі з найвищим рівнем сервісу від фірми Polish Prestige Hotels, а також предмети відеотехніки.

У НОМЕР

Перепустку до СОТ отримано, а з ринковістю доведеться зачекати

Двосторонній протокол між Європейським союзом та Україною про взаємний доступ на ринки товарів і послуг у рамках вступу нашої держави до Світової організації торгівлі (СОТ) було підписано в Брюсселі під час візиту Прем'єр-міністра Віктора Януковича. Отримане від ЄС «зелене світло» — результат складних компромісів. «У ході переговорів Україна продемонструвала прагнення до співробітництва та гнучкість, що й уможливило сьогоднішній крок, — заявив після підписання документа комісар ЄС з питань торгівлі Паскаль Ламі. — Я впевнений, що майбутній вступ України до СОТ допоможе державі скористатися перевагами системи багатосторонньої торгівлі». Ламі підкреслив, що взяті Україною зобов'язання збалансовані і відповідають її економічним можливостям.

(Закінчення на 2-й стор.).

■ *На чверть проти відповідного періоду минулого року зросла зарплата на Одещині.* В обласному центрі вона становить у середньому 467 гривень на місяць у розрахунку на одного працівника. Найбільше отримують у місті Южному — по 1275 грн., найменше — в Тарутинському районі — по 156 гривень.

З початку нинішнього року зростає, на жаль, і заборгованість із заробітної плати — вона сягнула 46 мільйонів грн. Лише працівникам сільського господарства мають повернути 17 мільйонів гривень, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

■ *З початку року майже десять тисяч харків'ян звернулися із забитттями, вивихами і переломами різного ступеня тяжкості по медичну допомогу.* Лише минулого тижня таких випадків було зафіксовано понад 700. Такий прикрий підсумок минулої зими, а точніше — бездіяльності місцевої влади. Комунальні служби вочевидь не справлялися зі своїми обов'язками. На надання першої допомоги потерпілим від ожеледі витрачено близько мільйона гривень. Ще кілька мільйонів гривень необхідно сплатити за лікарняними листами. Краще витратили б ці гроші на прибирання снігу.., **повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.**

ІНІЦІАТИВИ

На черзі — вітчизняний замовник

Перше судно цього року зійшло зі стапелів суднобудівного заводу ВАТ «Дамен Шип'ярдс Океан». Комбіфрейтер-контейнеровоз льодового класу «Фріда» побудовано на замовлення однієї з німецьких компаній. Судно завдовжки 143 м, завширшки понад 18 м, обладнане потужними кранами. Новозбудований контейнеровоз може перевозити на палубі та у трюмах 771 контейнер зерна, сипких вантажів тощо. Вже незабаром його завантажать у грецькому порту Пірей. У перспективі в «океанівців» — будівництво суховантажних суден для вітчизняного замовника.

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.

Супроти банку — «ва–банк»?

СИТУАЦІЯ

Протистояння ДПА у Львівській області та АТ «Кредит Банк (Україна)» набуває ознак затяжного конфлікту — із залученням правоохоронних структур, судових інстанцій, громадськості.

Податкова перевірка діяльності одного з найпотужніших банків України (посідає п'яте місце за величиною статутного фонду) розпочалася з демонстрування... автоматів Калашникова. Згодом Господарський суд Львівської області визнав недійсними рішення Львівської ДПІ про донарахування банкові податку і фінансові санкції. Проти неправомірного тиску ДПА виступила Асоціація банків Львівщини. Після публікації її заяви прес-центр ДПА у Львівській області оприлюднив свою заяву, де сказано, що АТ «Кредит Банк (Україна)», «порушуючи чинне законодавство, сприяє тінізації економічних процесів». У відповідь банкіри запевнили громадськість, що податківці подають недостовірну інформацію.

Тяжба у режимі «реагування на реагування» не залишила байдужою інтелігенцію Львова, адже голова правління банку Степан Кубів — відомий меценат. Завдяки його підтримці у регіоні здійснено багато мистецьких та видавничих проектів, благодійних акцій.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Фото Володимира АНДРІЄВСЬКОГО.

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

В Україні залишаються підтопленими 157 будинків

Не аврал під ювілей, а системний підхід

Голова Верховної Ради Володимир Литвин направив листа Президентові України Леонідові Кучмі, в якому звернувся з пропозицією відзначити у 2004 році 190-ту річницю від дня народження Т. Шевченка на загальнодержавному рівні. З цією метою глава парламенту пропонує доручити Кабінетові Міністрів України в стислі терміни розробити відповідні комплексні заходи та забезпечити механізми їх фінансування, зокрема невідкладно профінансувати Шевченківський національний заповідник у 2003 році в обсязі 3,5 млн. грн.

Як повідомляє Інформуправління ВР, В. Литвин зазначив, що «нинішній стан пам'яток та об'єктів заповідника не вселяє оптимізму щодо позитивного інформаційного та просвітницького резонансу цієї важливої події в суспільно-культурному житті України». На його думку, «це негативно позначиться на оцінці світовою спільнотою нашого ставлення до національних святинь». Голова Верховної Ради вказує у листі на «очевидний занепад» Шевченківського меморіалу в Каневі. «Попри самовіддану і безкорисливу працю співробітників музею, його зали та експозиції просто благають оновлення; викликає почуття болю і вигляд Тарасової могили», — йдеться у листі. Такий незадовільний стан склався не в останню чергу через недостатнє фінансування Шевченківського національного заповідника. Так, лише за останні два роки заповідник недофінансовано на 3070,9 тис. грн.

Голова Верховної Ради висловив переконання, що Президент України поділяє тривогу, оскільки йдеться «не про «авральні» косметичні ремонти фасадів «під ювілей», а про системний державний підхід до збереження історико-культурних об'єктів, що становлять національне надбання».

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Земля під заставою і в оренді

Ранкове засідання 18 березня

(Початок на 1-й стор.).

Крім того, річна орендна плата за користування земельною ділянкою під цілісними майновими комплексами державних або комунальних підприємств та організацій не може перевищувати десяти відсотків її грошової оцінки. Передбачається можливість перегляду розміру орендної плати за оренду земельної ділянки сільськогосподарського призначення не частіше одного разу на три роки. За словами Анатолія Даниленка, позитивна пропозиція про надання можливості власникові земельної ділянки надавати її в оренду у тому разі, якщо вона перебуває в заставі.

Співдоповідач, голова підкомітету Комітету ВР з питань аграрної політики та земельних відносин Володимир Лещенко підтримав урядовий документ. Проте запропонував прийняти його за основу. На думку членів профільного комітету, законопроект не врегульовує питання передачі в оренду земельних ділянок власниками сертифікатів на право на земельну частку (пай), недоречне також створення при державних органах земельних ресурсів узгоджувальних комісій під час встановлення розміру орендної плати, обмежуються права громадян та юридичних осіб тощо.

Народні депутати хвилинною мовчанням вшанували пам'ять Ярослави Стецько.

На початку ранкового засідання склали присягу народного депутата парламентарії Сергій Ларін (увійшов до фракції «Регіони України») та Геннадій Станицький, обрані за списком блоку «За єдину Україну».

Лідія ТИТАРЕНКО.
Наталя ЯРЕМЕНКО.

Аграрників хвилюють ціни і вибори

ПАРТІЙНІ РЯДКИ

У суботу в Києві відбувся 5-й з'їзд Аграрної партії України. Його учасники обговорили питання діяльності політради, хід аграрної реформи і вдосконалення діяльності партії у цьому напрямі.

Фото Євгена КОЛЕСНИКА (УНІАН).

За словами лідера АПУ Михайла Гладія, партія має намір займатися соціальною і ціновою політикою, кредитною системою, яка є «зашморгом на шиї сільськогосподарських виробників». Серед основних завдань Аграрної партії України М. Гладій назвав програмою-максимум створення і затвердження аграрної доктрини України. Він підкреслив, що його партія має всі підстави для самостійної боротьби за владу і підтримує ініціативу Президента України з проведення політичної реформи.

Політвиконком АПУ рекомендував політраді для обрання головою на другий термін кандидатуру теперішнього лідера АПУ Михайла Гладія, однак це питання перенесено на другий етап з'їзду, який відбудеться восени. Саме тоді заплановано внести поправки до програми і статуту партії. За словами лідера парламентської фракції Катерини Ващук, багато хто з депутатів з'їзду висловив бажання, аби партію очолив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин. А сам глава парламенту того ж дня спростував чутки про своє ймовірне обрання і додав, що він не є членом Аграрної партії.

Перепустку до СОТ отримано, а з ринковістю доведеться зачекати

(Початок на 1-й стор.).

За нашою інформацією, Київ, зокрема, зобов'язався привести своє автомобільне законодавство у відповідність до стандартів СОТ, що означає скасування привілеїв для одного певного автовиробника. Брюсселю було подано проекти законодавчих змін, і вони ЄС задовольнили. В обмін на це Україна отримала право на запровадження 30-відсоткового ввізного мита для автомобілів із зобов'язанням поступового зниження його до стандартних для СОТ 10 відсотків. Сторони дійшли згоди і у непростому питанні експорту українського металобрухту: Україна має знизити вивізне мито (нині воно становить 30 євро за тонну) в обмін на збільшення Євросоюзом квот на українську металопродукцію.

Обіцяні Україною кроки мають бути здійснені до повного завершення процесу її приєднання до СОТ. Водночас підписання двостороннього протоколу з ЄС має полегшити переговори з окремими країнами—членами союзу. Показово, що, як стало відомо «ГУ», підписанню документа між Україною та ЄС активно протидіяла Росія. Вона цілком небезпідставно побоюється проблем із власним приєднанням до СОТ у разі, якщо Україна опиниться там першою: адже Москва активно практикує запровадження невиправдано високого ввізного мита та інші дискримінаційні заходи щодо українських товарів.

Інша пов'язана з брюссельським візитом Віктора Януковича новина не така втішна: Україну поки що не визнано державою з ринковою економікою. Очікувалося, що саме цими днями буде оприлюднено відповідне рішення Європейської комісії. Проте стисле резюме підготовленої нею доповіді таке: Україна продовжує процес переходу до ринкової економіки, однак раніше ніж вона отримає відповідний статус, Єврокомісія хотіла б мати відповіді на деякі запитання. Інакше кажучи, Брюссель не сказав ані «так», ані «ні», забажавши ще деяких доказів ринковості нашої економіки. За інформацією «ГУ», Єврокомісію цікавить, зокрема, застосування на практиці земельного та податкового законодавства, деякі нюанси ціноутворення, функціонування підприємств. Коли комісія зможе таки ухвалити рішення про ринковість української економіки — прогнозувати неможливо. Це залежить і від того, як швидко надійде з Києва зажадана Брюсселем інформація, якою мірою вона буде якісна і ґрунтовна та як оперативно спрацює бюрократичний апарат в самій Європейській комісії.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Одних обирають, інших призначають...

САМОВРЯДУВАННЯ

Закон «з'їдає» ресурси місцевих бюджетів

Бюджет фактично ліквідував пільги, а закони про них є. В результаті органи самоврядування опинилися сам на сам з населенням. Так гостро стояло питання на минулому засіданні ради Конгресу місцевих влад України. Голова Комітету ВР з питань бюджету Петро Порошенко, який брав участь у роботі конгресу, зокрема, сказав, що закон про мінімальну зарплату в сумі 185 грн. з 1 січня 2003 року вже сьогодні «з'їв» збільшення ресурсів місцевих бюджетів. Тому необхідно якнайшвидше внести зміни до Держбюджету-2003, інакше місцевим бюджетам не уникнути судових позовів з боку населення, як банкротам, бо платити нема чим. Що стосується мінімального рівня зарплати в сумі 237 грн. з 1 липня, то, хоч як прикро про це говорити, здійснити такий перехід досить примарно. У столичному бюджеті, наприклад, для цього треба додатково мати 300 млн. грн.

Кесарю — кесареве

На раді Конгресу одностайно підтримано проект закону України «Про розмежування земель державної і комунальної власності», прийнятий Верховною Радою у першому читанні. Один з авторів законопроекту народний депутат Станіслав Сташевський вважає, що навколо цього питання і нині точиться гостра закулісна боротьба між прихильниками аналогічного урядового законопроекту, який усував органи самоврядування від участі в розмежуванні земель державної і комунальної власності, та законодавцями, які цей процес нарівно ставили під контроль виконавчої і самоврядної влади.

Народний депутат застеріг: боротьба навколо законопроекту про розподіл земель на цьому не закінчиться, і «лобісти» зроблять усе, щоб під час другого читання внести вигідні їм поправки та доповнення, щоб обмежити у цій доленосній справі роль органів самоврядування. Необхідно засвідчити свою тверду позицію, про що мають знати народні депутати, які працюють у регіонах. Права власника землі під час розмежування здійснюють органи самоврядування і органи державної влади порівну.

Директор інституту землеустрою Української академії аграрних наук Леонід Новаковський назвав цифри, які переконують, що земельна реформа в країні глибоко забуксувала. Із прийняттям Земельного кодексу треба було торік ухвалити 25 законів. До травня на розгляд Верховної Ради не надійшло жодного законопроекту. Зараз внесено 12, розглянуто в першому читанні — 4. Таке становище потребує, щоб органи самоврядування вимагали від Кабміну й парламенту більшої відповідальності і результативності в роботі.

Пшеницю купимо в Туреччині

Обговорюючи стан підготовки до парламентських слухань «Регіональна політика та місцеве самоврядування: законодавчі аспекти», запланованих на 16 квітня, президент Асоціації міст України та громад, міський голова Києва Олександр Омельченко навів яскраві приклади, коли нехтуються законодавство та права самоврядних громад. Він сказав, що київській громаді вже у травні доведеться купувати пшеницю в Туреччині або Росії, бо свою держава продала за безцінь, а кияни розраховували на Вінниччину та Житомирщину, де також усе «підмели».

Чимало списів поламано навколо міського Бюро технічної інвентаризації, яке намагалися вивести з-під контролю столичної громади та підпорядкувати Мін'юсту. Це — чималі інтереси, що стосуються нерухомості і землі. Сесія Київради не погодилася з таким підходом, а суд встановив справедливість, відмовивши Мін'юсту в правах на БТІ. Натомість Президент видав указ, і тепер ці функції передаються Держкомзему. Київська громада опинилася в ситуації, коли треба судитися з Президентом. Тим паче що указ цей, за словами Олександра Омельченка, ніким, крім в Адміністрації Президента, не візований. До того ж Держкомзем уже відзначився неправедними діями стосовно киян, продавши без дозволу надії міської землі. Суд зобов'язав повернути гроші до Київської казни, що й було виконано головою установи паном Анатолієм Даниленком.

Висловлюючись про законодавчі аспекти регіональної політики та місцевого самоврядування, Олександр Омельченко сказав, що всі міські голови, які є членами асоціації, переконані: треба або ліквідувати виконавчу районну владу, або її обирати. Цієї «прокладки» між самоврядними органами — призначення райдержадміністрації, — ніхто не розуміє. Призначені виконавці, як правило, ходять навшпиньки перед начальством, щоб зберегти за собою посаду. Про людей думати ніколи, на цьому тлі найчастіше виникають конфлікти між виконавчою владою і органами самоврядування. Обиратися мають і голови облдержадміністрацій, іменовані помпезно гучним словом: губернатор. Комісія з адмінреформи, яку свого часу очолював Леонід Кравчук, за два роки палець об палець не вдарила, щоб хоч трохи зрушити з місця цей камінь, сказав Олександр Омельченко. Нині цієї комісії зовсім нема.

З обговорених питань рада Конгресу прийняла розгорнуті рішення, а також, надаючи великого значення майбутнім парламентським слуханням з проблем регіональної політики та самоврядування, узгодила спільно готуватися до них разом з Комітетом ВР з питань державного будівництва та місцевого самоврядування.

Анатолій КАРАСЬ.

УВАГА!

Повідомлення про парламентські слухання

Відповідно до постанови Верховної Ради України «Про проведення парламентських слухань «Фінанси і банківська діяльність: сучасний стан та перспективи розвитку» 2 квітня 2003 року о 14-й годині 30 хвилин у залі пленарних засідань Верховної Ради України відбудуться парламентські слухання, на яких розглядатимуть питання, пов'язані винятково з діяльністю банківської системи України.

Організаційний комітет з підготовки та проведення парламентських слухань.

Оголошення

Посольство Федеративної Республіки Німеччина в Україні оголошує конкурс на участь у стажуванні в Бундестазі ФРН у рамках програми «Міжнародна парламентська практика».

Стажування має відбутися 1 березня — 31 липня 2004 року. Програма орієнтована на кандидатів віком до 30 років із закінченою вищою освітою, відмінним знанням німецької мови, які мають намір стати в майбутньому державними службовцями або брати участь у громадському житті України.

Додаткову інформацію щодо стажування та анкети-заяви можна отримати за такими адресами:

Верховна Рада України, Управління забезпечення міжпарламентських зв'язків Апарату Верховної Ради України вул. Садова, 3, кімната 601 м. Київ-8, 01008 тел.: (044) 255-25-47.	Посольство Федеративної Республіки Німеччина в Україні вул. Богдана Хмельницького, 25 м. Київ 01901 тел.: (044) 247-68-00

Останній термін подання документів — 31 травня 2003 року.

Уточнення

У матеріалах «Крок до співробітництва з НАТО» («ГУ» від 04.03. 2003 р., № 41 (3041) та «Зміна діалогу» («ГУ» від 06.03.2003 р., № 43 (3043) не з вини редакції сталася помилка. Замість слів «До складу делегації увійшли... перший заступник голови Комітету ВР з питань національної безпеки і оборони Олег Грачев» слід читати: «До складу делегації увійшли... перший заступник голови Комітету ВР з питань національної безпеки і оборони Борис Андресюк».

■ *Закарпаття*

Повені не очікують, але до неї готуються

Фото Анатолія ЛИСЕНКА.

За прогнозами фахівців Закарпатського Гідрометцентру та головного управління МНС України в області, цьогорічний березень особливих тривог тут не викликає, а отже, березнева ситуація 2001 року, мабуть, не повториться. Мінусова температура вночі та плюсова вдень сприяє повільному таненню снігів. У низинних районах земля та річки від снігу й льоду вже звільнилися. Рівень води в річках коливається в межах двадцяти сантиметрів.

Та, як то кажуть, береженого і Бог береже. Тому, за словами заступника голови облдержадміністрації Юрія Чомоляка, основна увага нині звернута на верхів'я рік басейну Тиси, де формуються паводки. Тут розчищають русла і готуються до скиду вод на заплави. А вчора закарпатські рятувальники провели навчання в Хустському районі, під час яких було змодельовано повеневу ситуацію й перевірено готовність усіх сил до дій у разі розгулу стихії.

Днями на Закарпатті побував Міністр України з питань надзвичайних ситуацій Григорій Рева (**на знімку — другий ліворуч**), який ознайомився з ходом реалізації комплексної програми протипаводкового захисту в області. Вона не виконується в повному обсязі. Головна причина, як і раніше, — недостатнє фінансування.

Яків ГАЛЬЧЕНКО,
Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Зі стихією боротися важко

Близько 200 будинків та присадибних ділянок підтоплено в Миколаївській області. Найбільше постраждали населені пункти Березанського, Жовтневого, Миколаївського, Снігурівського, Єланецького районів. До ліквідації наслідків стихії залучено оперативні групи рятувальників та 43 одиниці техніки. З метою уникнення виникнення льодових заторів на річках області сапери військової частини проводять підривні роботи поблизу понтонних мостів, **повідомляє наш власний кореспондент Олена ІВАШКО.**

ФУТБОЛ

500 літрів пива за гол

Чемпіонат країни. Вища ліга. 17-й тур.

«Оболонь» — «Карпати». 2:1. 1 800 глядачів. Голи: Беньо, 45+3, у власні ворота, Скоба, 83, з пенальті — Кабанов, 3.

Генеральний спонсор переможців досить оригінально відзначив Ігоря Скобу, котрий забив першого гола «Оболоні» у другому колі чемпіонату, — п'ятьмастами літрами пива.

Першість країни. Перша ліга. 18-й тур. «Прикарпаття» — ФК «Красилів». 4:2. «Полісся» — «Спартак». 2:1. «Арсенал» Х — «Шахтар-2» — матч не відбувся. Решту зустрічей гратимуть резервного дня — 23 травня.

«Зірка» — 35 очок, «Сталь» — 32, «Динамо-2», «Борисфен» — по 31, ФК «Миколаїв» — 28, «Шахтар-2», «Полісся» — по 26, «Закарпаття» — 25, «Нафтовик» —24, ФК «Вінниця» — 23, «Арсенал», ФК «Красилів» — по 22, «Спартак», ЦСКА — по 20, «Сокіл», «Прикарпаття» — по 17, «Карпати-2», «Система-Борекс» — по 14.

Нащадки Герострата

ФАСАДИ І ЗАДВІРКИ

Тільки-но наша газета разом із Київрадою розпочала систематично вести рубрику «Фасади і задвірки», мало не щодня до редакції звертаються кияни. Вони називають кричущі, з їхньої точки зору, факти архітектурно-будівельного вандалізму. Особливо негативно громадськість оцінює таке явище, як зведення в історико-заповідних зонах центру столиці занадто величезних споруд зі скла та бетону, «модернізацію» пам'яток архітектури, що докорінно змінює не лише їх вигляд, а й сприйняття ландшафтно-архітектурних ансамблів, що склалися історично.

Про це наша розмова з мистецтвознавцем, членом Національної спілки художників України, дійсним членом Нью-Йоркської академії наук, співголовою Громадського комітету захисту архітектури Києва **Михайлом Георгійовичем ДЕГТЯРЬОВИМ.**

— Михайле Георгійовичу, ви понад 30 років пропрацювали в інституті «Укрреставрація». Є автором кількох монографій, сотень мистецтвознавчих статей, присвячених вітчизняній, а головним чином, київській архітектурі, більш ніж активним членом Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. А сьогодні ви стали одним з ініціаторів створення громадського комітету із захисту столичної архітектури. Адже сама етимологія слова «комітет» означає якусь надзвичайність ситуації. Невже все так кепсько?

— Кепсько — м'яко сказано. На наших очах Київ втрачає свій історичний обрис. До того ж безповоротно.

Поставлю, у свою чергу, риторичне запитання. Чи можливе будівництво підземних гаражів, скажімо, в Єрусалимі під «Стіною плачу»? Або в Мецці під Каабою? А в нас — запросто! На Софійському майдані, у безпосередній близькості від Софійського собору та його дзвиниці (в тилу споруд-пам'яток по вулиці Володимирській, 20 і 22) вирито величезний котлован для облаштування в ньому багатоярусних підземних гаражів!

Жоден хоч трохи обізнаний гідрогеолог сьогодні не дасть гарантії, що така споруда не змінить підземний водостік. А Софія стоїть на лесових грунтах, які внаслідок намокання зменшують свій об'єм. Результат не так важко передбачити: нерівномірне осідання фундаментів, що призводить до руйнування всього комплексу... Стверджую категорично: трагедія Софії вже розпочалася.

А скільки Київ зазнав безповоротних втрат за останні десять років? Саме в заповідних архітектурно-охоронних зонах історичного центру. Дня не вистачить, щоб усі їх перелічити. Ніколи вже не відновити історичний ландшафт Майдану Незалежності. Природну, озеленену гору, що замикала його, просто зрізали, замінивши її на віялоподібну скляну стіну. Хтозна, що це рукотворне віяло символізує! Але те, що воно руйнує ритм колонад сусідніх чудових споруд неокласичного стилю — очевидно навіть для дилетанта.

— Стоп! Хіба не товариство з охорони пам'яток брало участь у створенні відповідного законодавства, яке категорично забороняє...

— ...проведення будь-яких масштабних будівельних робіт в архітектурно-охоронних, по суті, заповідних зонах не тільки Києва а й інших стародавніх міст України?

На жаль, останніми роками змінився дух, чи що, який панує в цій організації. Її створювали в 60-ті роки минулого століття в тоталітарній державі на хвилі Хрущовської відлиги. Авторитет спілки був у ті та наступні роки досить великий. Бо в ньому працювали фахівці-безсрібники, які чесно виконували взяту на себе благородну місію захисту культурної спадщини. А сьогодні керівництво секції архітектури і містобудування клопочеться про зменшення списку пам'яток історії та культури, які перебувають під охороною держави!

Причина зрозуміла. В секції зібралися практикуючі архітектори, які мають власні, приватні, майстерні. Щоб заробити, вони потребують замовлень. Звідси і теорія, що велика кількість архітектурно-охоронних зон і пам'яток в історичному центрі Києва заважає розвиткові сучасного містобудування.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

На знімку: «Модернізація» Будинку з химерами Городецького — шедевра архітектури світового значення.

(Закінчення на 7-й стор.).

ПАМ'ЯТЬ

Крапки над «і» розставлять молоді вчені

Дитячі роки доктора історичних наук, професора Люблінського університету Мечислава Вєлічка минули в Західній Україні. А голова всеукраїнського товариства «Лемківщина» Олександр Венгринович народився на території, що нині належить Польщі, його батьків було депортовано. У кожного своя кривда, свій біль...

Серед учасників міжнародного науково-практичного семінару «Україна—Польща: уроки другої світової», що відбувся у Тернополі, мабуть, це були єдині свідки тих подій. Вони позначилися на долі сотень тисяч, якщо не мільйонів, українців і поляків, тому людям старшого покоління важко бути об'єктивними в їх оцінці. Минуле не тяжіє над молодими науковцями, тож у них більше шансів прибрати з дороги те каміння, об яке час від часу спотикаємося. Тим паче що доброго в нашій спільній історії було значно більше, ніж злого. На жаль, говорили учасники семінару, для дослідників цієї тематики все ще закриті деякі архівні матеріали і в Польщі, і в Україні, також потрібний доступ до архівів Москви й Берліна.

Три роки тому молодіжне науково-пошукове товариство «Обереги» започаткувало цикл семінарів на тему «Україна—Польща: важкі питання». Об'єктом дослідження є українсько-польські відносини у XX столітті. Цього року плановано провести ще дві міжнародні конференції на цю тематику. Тернопіль стає науковим центром полоністики. У педагогічному університеті імені В. Гнатюка передбачають відкрити міжнародну школу «Україна і Польща: історія від найдавніших часів до сьогодення», тематику українсько-польських відносин розробляють чимало пошуковців наукових звань. Усе це актуально ще й з огляду на те, що наступний рік оголошено Роком Польщі в Україні, а 2005-й має стати Роком України в Польщі.

Марта ЛІТИНСЬКА.

Тернопільська область.

Міліція гроші візьме

АКТУАЛЬНО

Щоб хоч якось компенсувати брак фінансування з державного бюджету, Севастопольська міськрада ухвалила програму, спрямовану на зміцнення матеріально-технічної бази УМВС. Жоден депутат не висловився проти надання з міського бюджету майже 2 млн. гривень на потреби правоохоронців. Ці кошти спрямують на придбання патрульних машин, засобів зв'язку, криміналістичної лабораторії на колесах, електронно-обчислювальної техніки, бронежилетів... У тому, що гроші буде надано, ніхто не сумнівається. Проте поки немає механізму їхнього отримання, депутати обіцяли розв'язати цю проблему.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

Севастополь.

Хто поборе гору?

Фото Ігоря ТКАЧЕНКА (Укрінформ).

Діти селища Червоний Партизан, що в Макіївці Донецької області, вільний від навчання час проводять на териконі непрацюючої шахти «Червоногвардійська». Там вони добувають вугілля, продають його по п'ять гривень за мішок, у такий спосіб поповнюючи сімейний бюджет. Адже багато дорослих у селищі не мають роботи. Гору червонопартизанських соціальних проблем діти не зрушать з місця, але все-таки вона трохи поменшає. Та чи їм боротися з цією горою?

Пляж... змив шторм

Він протягом чотирьох днів лютував над причорноморським селищем Лазурне, що в Скадовському районі, і поставив під загрозу курортний сезон на одному з облюбованих херсонцями місць відпочинку.

Окремі пансіонати та оздоровчі бази геть позбулися своїх піщаних пляжів. Шторм завдав чималого клопоту рятувальній службі — вщент зруйновано 14-метрову спостережну вежу. Стихія доклала рук до руйнівного процесу, що давно вже точить чорноморське узбережжя — лише за останні чотири роки море поглинуло майже двадцять метрів берегової смуги. Під загрозою краху власного бізнесу в боротьбі з природними силами об'єдналися місцеві підприємці — разом з керівниками низки оздоровниць вони «скинулися» коштом на розробку технічної документації для зведення берегоукріплювальних споруд. Їх вартість оцінюється у 22 мільйони гривень. Справа за «дрібницею»: де взяти гроші?

Алла БРУСИЛОВА.

Херсонська область.

Веселися й боронися гопаком

Неподалік Луцька, в селі Рокинях, заснована Школа козацького гарту. Тут юні козаки й козачки вперше в краї вивчатимуть український бойовий гопак.

Своєрідний осередок духовного і фізичного вишколу свідомої молоді створений на обійсті Музею історії сільського господарства Волині — старовинного автентичного комплексу просто неба. У школі передусім студіюватимуть хореографію, українські народні пісні, молитви та славну історію України. Нащадки козаків перейматимуть мистецтво володіння козацькою шаблею, їзди верхи, бойового гопака і виживання в екстремальних умовах. Навчатися у школі вже зглосилися понад півсотні майбутніх козаків.

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

У НОМЕР

Різні мови для нового європейського дому

У Міжрегіональній академії управління персоналом (МАУП) завершився фінальний тур Всеукраїнської студентської олімпіади з польської, російської, німецької та угорської мов. У ньому взяли участь 327 студентів із 98 вітчизняних вузів.

У складі журі олімпіади представники посольств Польщі, Росії, Угорщини, відомі науковці та викладачі вищих навчальних закладів України. Серед них — Тимчасовий повірений Угорської Республіки в Україні Шандор Алмаші (угорська мова), відомий поет і політик Борис Олійник (російська мова); голова Комітету Верховної Ради з питань Європейської інтеграції Борис Тарасюк; радник Посольства Російської Федерації в Україні Сергій Кузнєцов, ректор Вищої соціально-економічної школи (ВСЕШ) у Варшаві Войцех Помикало, радник посольства Республіки Польща в Україні Наталя Запур-Брижко (польська мова), завідувач кафедри практики німецької мови Національного лінгвістичного університету Микола Гамзюк.

Призерами олімпіади з польської мови стали студенти-філологи Яна Олешко (Харківський педуніверситет), Наталія Листопад (Запорізький держуніверситет), Світлана Михайлова (Рівненський інститут слов'янознавства), серед студентів немовних спеціальностей — Наталія Деревінська (Острозька академія), Ганна та Анастасія Царики (МАУП).

Кращими серед конкурсантів з російської мови серед філологів визнано Юлію Кирилову (Вінницький педуніверситет), Євгенію Стекунову (Волинський держуніверситет), Романа Карпенка (Донецький національний університет), а призові місця серед студентів інших спеціальностей вибороли Денис Давидов (Київський педколедж), Ольга Ходаківська (Уманський педуніверситет), Максим Стеф'юк (МАУП).

У змаганнях з німецької мови перемогли: серед філологів — Ольга Бублик (Харківський гуманітарний університет), серед студентів природничо-технічних, гуманітарних, економічних спеціальностей та менеджменту — Артем Поляков (Харківський технічний університет), Поліна Коваленко (Кіровоградський технічний університет), Тетяна Гапеєва (Харківський інститут мистецтв).

Абсолютними переможцями у змаганнях з угорської мови стали студенти МАУП. Другий рік поспіль перше місце посів Тіберій Лангер (Закарпатський інститут ім. А. Волошина МАУП), друге — виборола Нора Вереш (Закарпатський інститут ім. А. Волошина МАУП), третє місце поділили Ілона Шелея (Президентський університет МАУП) та Емевке Гіреш (Закарпатський угорський педінститут).

Переможці олімпіади отримали цінні подарунки від посольств Польщі, Росії та Угорщини. А кращі знавці польської мови на запрошення ректора ВСЕШ Войцеха Помикало відвідають Варшаву за кошти польської сторони.

Вручаючи дипломи переможцям олімпіад, голова оргкомітету олімпіади, ректор МАУП Валерій Бебик зазначив, що вивчення мов є свідченням прагнення наших народів до дружніх, добросусідських відносин, які відкривають шлях до побудови нового європейського дому.

На знімку (зліва направо): ректор МАУП Валерій Бебик, проректор ВСЕШ у Варшаві Анжей Яновський, ректор ВСЕШ у Варшаві Войцех Помикало з переможцями олімпіади з польської мови.

Негода робить погоду в школярських щоденниках

Якщо ваша дитина повернулася зі школи з поганою оцінкою — не поспішайте витягати зі штанів паска чи позбавляти своє чадо грошей на морозиво. Адже винною може бути... небесна канцелярія.

Асистент кафедри соціальної педагогіки Тернопільського державного педуніверситету Оксана Ратинська дослідила вплив погоди на нейродинамічні властивості нервової системи школярів. В експерименті брали участь 90 учнів 9—11 класів. Вони розв'язували логічні задачі за трьох типів погодних умов: сприятливих, умовно несприятливих і несприятливих. Було встановлено, що розумова працездатність учнів знижується у разі погіршення погоди.

Своєю роботою Оксана Ратинська продовжила дослідження розумової працездатності учнів молодшого та середнього шкільного віку, проведені кафедрою нормальної фізіології Тернопільської медичної академії імені Горбачевського.

Сергій ХОМІНСЬКИЙ.

У суцвітті талантів

У неділю в приміщенні Житомирського облмуздрамтеатру пройшов третій фестиваль творчих колективів національно-культурних товариств області «Поліська родина». Як і в двох попередніх, у дійстві взяли участь самодіяльні колективи і професійні митці польської, німецької, єврейської і чеської громад області. Вперше показали своє мистецтво греки. Найчисельніша з цих національних громад польська — за даними останнього перепису населення вона налічує 49 тисяч осіб, або три з половиною відсотка населення області (росіян, які у фестивалі участі не брали, — п'ять відсотків). А от чехів залишилось усього 839 (чимало їх після аварії ЧАЕС повернулися на історичну батьківщину). Попри це, національно-культурне товариство веде активну діяльність, а по обласному радіо щомісяця виходить передача чеською мовою.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Багато — не завжди добре

Машинобудівний комплекс на Івано-Франківщині реструктуризують. Науковці Прикарпатського науково-аналітичного центру розробили регіональну програму, яка дасть можливість реанімувати цю галузь.

Почали з ВАТ «Пресмаш», 37 відсотків акцій якого перебуває у державній власності. Завод простоює, бо випускає неконкурентоспроможну продукцію. Одна з причин, як з'ясували науковці, криється в тому, що 70 відсотків собівартості продукції — це накладні витрати. Так, на заводі встановлено 300 одиниць обладнання, а для випуску продукції, яку можна реалізувати на внутрішньому ринку, достатньо 30—40 верстатів. Якщо позбутися надлишкових засобів виробництва, вартість продукції ВАТ «Пресмаш» знизиться вдвічі.

Наталя АНДРУСЕЧКО.

Івано-Франківська область.

Валерій ПУСТОВОЙТЕНКО: «Я не вибачаю тільки підлості»

ХТО Є ХТО

Із досьє «ГУ»:

Валерій Пустовойтенко, голова Комітету ВР з питань будівництва, транспорту і зв'язку, лідер Народно-демократичної партії. Народився 23 лютого 1947 року. У 1997—1999 роках обіймав посаду Прем'єр-міністра України. Одружений. Має двох синів і внука.

— Валерію Павловичу, у вас вагомий послужний список...

— Я колись з трибуни Верховної Ради сказав, що ніколи не гнався за посадою. Перед тим, як стати головою міської ради, працював майстром, виконробом, старшим виконробом, головним інженером управління тресту, керівником тресту, головою райвиконкому, заступником голови міськвиконкому. Тому я досконало знаю систему роботи. Знаю, з чим звертаються люди до влади.

— Уряд, який ви очолювали, чи не найбільше піддавався критиці з боку ЗМІ. Водночас ви найдовше перебували на посаді керівника уряду. Як ви пояснили б цей феномен.

— Не сказав би, що уряд, який я очолював, піддавався найбільше критиці з боку засобів масової інформації. Я прийшов на цю посаду після Лазаренка і потрібно було виправити ситуацію: економіка падала, збільшилася заборгованість у заробітній платі. А те, що Верховна Рада п'ять разів пробувала мене відправити у відставку, але так і не відправила... Я вдячний депутатам за те, що вони весь час стимулювали уряд, щоб він думав про майбутнє.

— А проведення навчань з цивільної оборони в Переяславі-Хмельницькому було спонтанним рішенням?

— Закон є закон і його повинні виконувати. Ми маємо всіх людей навчити цього. Можливо, якби ситуація повторилася сьогодні, то я і не робив би цього. Але тоді не сплачувалися податки до державного та місцевих бюджетів, не поверталися кредити, взяті під гарантії уряду. Їх потрібно було гасити за рахунок бюджету. А це означало, що ми забираємо гроші в учителів, медиків, працівників культури та інших.

Окрім того, ми вжили заходів стосовно погашення заборгованості у пенсіях і заробітній платі. Зокрема, підготували рішення про додаткові надходження до Пенсійного фонду за рахунок відрахувань від реалізації ювелірних виробів, автомобілів і валютних операцій і отримали наприкінці року майже 5 мільярдів гривень. За рахунок цього протягом 1998—2000 років і вдалося погасити заборгованість з пенсій. Щоправда, лаври дісталися іншому.

— Можливо, ваша проблема полягала в тому, що інші прем'єри — і до вас, і після — уміли себе, як кажуть, «продати»...

— «Продавали»... Не самі прем'єри, а люди, які їх оточували... Комусь це було вигідно... Але все, що робив уряд з погашення заборгованості у заробітній платі у бюджетній сфері, пенсіях, — це було завдання Президента України. І я вважаю, що це передусім його заслуга, а вже потім — того уряду, який я очолював. Про це сьогодні не говорять, бо, я вже казав, лаври дісталися іншому.

— Я звернув увагу на те, що ви наголосили: уряд реалізовував програму Президента України і підкреслили його заслугу в розв'язанні проблеми заборгованостей. Тобто можна стверджувати: ви — гравець командний.

— Так, я гравець командний. А інакше й не може бути. У нас є Конституція, відповідно до якої глава держави звертається щорічно з посланнями. А уряд на цій основі готує програму соціально-економічного розвитку.

— Валерію Павловичу, ви дуже багато років пропрацювали з Президентом України Леонідом Кучмою. Ви можете назвати себе його другом?

— Запитання, що таке друг — філософське. Я завжди ставився, ставлюся і ставитимуся до Леоніда Даниловича з повагою. Адже Президент мусить робити все, щоб у державі була злагода. Однак досягти цього дуже непросто. А дехто на цьому грає. Бо найпростіше заробити політичний капітал за рахунок критики глави держави. Але ми повинні навчитися поважати свою Конституцію, свій народ, свого Президента.

— А тепер давайте поговоримо про вашого попередника. Чим все-таки закінчилася історія із «знаменитим» зошитом Павла Лазаренка?

— Відбулося дуже багато судових засідань. Лазаренко на суд не з'явився. Справу розглядали за дорученням. Я сказав: у суд піду тільки тоді, коли прийде Лазаренко, якщо він повернеться. Коли він повернеться — не знаю, але справа нині закрита.

Фото Олександра СЕРОГО (Укрінформ).

— З вашої точки зору, чому так сталося, що з Дніпропетровська вийшли такі різні люди?

— Двох однакових людей не буває. «У кожного своя доля», що погляди на життя. Думаю, що безвідповідальність, боротьба за владу породили це явище. Повинен бути контроль з боку держави за діяльністю окремих посадових осіб, громадський контроль врешті-решт. На жаль, тоді такого не було і в Лазаренка були розв'язані руки: він став достатньо впливовою людиною. І в матеріальному, і в політичному плані. А після посунув Євгена Марчука і очолив уряд. А чим це закінчилося — усі знають. Отож недаремно кажуть: скільки вірьовку не плети, а результат буде один і той же. До речі, він же тоді так і не здав мандат народного депутата після призначення його на посаду керівника уряду, хоча й пообіцяв з трибуни, що зробить це. З ним загравали, підтримували.

— А він вам ніколи не погрожував?

— Він ніколи не пробував вести війну зі мною.

— Ви розповідаєте про нього як про нецікаву людину.

— У принципі у нього була хватка. Якби він свої здібності поставив на службу народу, державі, то користі міг принести чимало.

— А ви ображаєтеся на критику?

— Якщо чесно, то ображаюсь. Але коли мене критикують, то я уважно вислуховую і роблю відповідні висновки.

— Пам'ятається, коли вас затверджували на посаді Прем'єр-міністра, Леонід Кравчук сказав, що ви не вмієте довго ображатися, хоча він і звільнив вас з посади міністра Кабінету Міністрів.

— У нас тоді була розмова з Леонідом Макаровичем, щира, нормальна. Мені сподобалася. А потім несподівано мене звільнили з посади. Я згодом запитав: «Чому?». А він відповів: «То була помилка». А так це чи ні — не знаю. Може, це мені пішло на користь: життя є життя і до таких випадків треба ставитися по-філософськи. Я не вибачаю тільки підлості. А життя — надто багатогранне, щоб реагувати на чиїсь промахи.

— У вас є своє кредо?

— Треба передусім бути уважним до людей. Не відштовхувати від себе ніколи нікого.

— А зі своїм попередником на посаді голови НДП Анатолієм Матвієнком контактуєте?

— Так, ми спілкуємося. Я запрошував його на VIII з'їзд партії. Але він до нас практично не ходить. Може, й правильно робить. Але, як кажуть, Бог йому суддя за той крок. Я ставлюся до нього з повагою. І взагалі, гадаю, що всім, хто тоді покинув НДП, треба було залишитися в партії. Я іноді їм кажу: повертайтеся, двері для вас — відчинені.

— Знаю, що захоплювалися футболом. А крім нього, у вас є інші захоплення: кіно, театр, наприклад?

— У театр, звичайно, ходжу. Практично бував на всіх спектаклях провідних гастрольних колективів, які приїжджали до Києва. Востаннє був на «Путанах» у постановці Віктюка. Досить часто буваю у філармонії, бо її керівник Петро Остапенко водночас очолює культурний центр нашої Народно-демократичної партії «Україна духовна». Ми там проводимо концерти.

— Валерію Павловичу, а на родину часу вистачає?

— Я намагаюся обов'язково їздити на свою малу батьківщину. До речі, жіноча організація «Дія», яка входить до складу нашої партії, проводить там фестиваль «Золотий лелека». У Коблевому. А я виріс поряд — у селі Адамівка Березанського району на Миколаївщині. Там пройшло декілька дитячих фестивалів. Торік зібрали у фіналі фестивалю в Коблевому 850 дітей. Окрім того, їжджу туди на могилу. До мами своєї. Десь два рази на рік, коли в мене випадає така можливість. Так що я не забуваю...

— Маю на увазі і вашу сім'ю...

— У нас досить дружня гарна сім'я. У мене два сини. Одружені. І є вже внук від старшого сина.

— Теж Валерій?

— Ні, назвали інакше, але це право дітей.

— Любите готувати чи не дуже?

— Люблю. І умію готувати практично все. І, думаю, що непогано.

— А яку страву любите готувати найбільше?

— Різну. Можу приготувати практично все: що рибу, що м'ясо.

— А хто вас учив?

— Життя навчило.

Розмову вів **Володимир КОРОЛЮК.**

МОНІТОРИНГ

Модель влади, яку вибираємо-3

Як відомо, Президент України Леонід Кучма запропонував Конституційну реформу. Водночас він наголосив на необхідності широкого всенародного обговорення запропонованих конституційних змін. «Голос України» досліджує ставлення наших співвітчизників до зміни моделі управління державою не вперше.

Ми запропонували нашим читачам відповісти на запитання:

Чи підтримуєте ви зміну моделі управління державою з президентської на парламентсько-президентську республіку?

- так;
- ні;
- не визначився;
- свій варіант.

Цього разу на запитання наших власних кореспондентів відповідали читачі «Голосу України» в Луганській, Херсонській та Хмельницькій областях.

За перехід до нової моделі управління державою **висловилися 18,33 відсотка опитаних.** Проти зміни — **14,67 відсотка** наших читачів. **17 відсотків можуть запропонувати свою модель конституційних змін щодо перерозподілу владних повноважень.** Проте половина опитаних ще й досі не визначилася щодо запропонованої Конституційної реформи.

Найбільше таких проживає в Херсонській області — понад дві третини опитаних. Як повідомляє **наш власний кореспондент Алла Брусилова,** часто-густо респонденти відповідали, що «не бачать різниці», «не розбираються в цьому», «мені байдуже» або «на даному етапі ніяка зміна моделі управління державою не змінить суті». Це може свідчити про відсутність цілеспрямованої пропагандистської роботи в таврійському краї, з одного боку. А з другого — про низький рівень життя.

Подібна картина спостерігається і в Луганській області, де ще не визначилася половина опитаних читачів «Голосу України». До речі, луганчани переконані, повідомляє **наш власний кореспондент Алла Антипова,** що передусім треба визволитись від «колоніальної залежності», а тому про перехід до парламентсько-президентської республіки говорити ще рановато.

Найбільше прихильників у нової моделі управління державним життям проживає на Хмельниччині — понад третину опитаних. Проте в основному запропоновану конституційну реформу підтримують працівники бюджетної сфери, молодь, державні службовці. Водночас не можуть точно сформулювати відповідь, як повідомляє **наш власний кореспондент Світлана Козак,** здебільшого люди похилого віку та молодь.

Зауважимо: цього разу значно менше опитаних респондентів пропонували свою модель управління державою. Одначе навіть ті, хто пропонував свій варіант, наголошують на необхідності персональної відповідальності за стан справ у державі. Складається навіть враження, що віра в «доброго царя» — невмируща. І навіть у тому випадку, коли треба поступитися своїми конституційними правами. Недаремно ж дехто з наших читачів пропонує запозичити досвід наших сусідів білорусів. На щастя, таких серед наших респондентів не вельми багато.

Володимир КОРОЛЮК.

Партійний Ноїв ковчег

РЕГІОН: ПОЛІТИЧНИЙ СПЕКТР

На Житомирщині зареєстровано 72 обласні організації політичних партій. За найоптимістичнішими прогнозами, після 31 березня, коли закінчиться строк перереєстрації їх за новими, більш вимогливими критеріями, залишиться не більше чотирьох десятків. Справді, нічого не говорять ні назви деяких з них, ні прізвища керівників обласних осередків цих партій. За повідомленнями голів окремих обласних організацій, в них нараховується навіть по 25 чи 30 членів. Порівняно з цим 100 (таку цифру повідомили з обласного осередку КУН) і 150 (Прогресивної соціалістичної партії України) — то вже здасться багато.

Підводне каміння

Серед провладних партій на Житомирщині найбільш чисельною є Аграрна — 15 тисяч. Очолює обласну організацію заступник голови облдержадміністрації Микола Галич. У Партії регіонів (генеральний директор АТЗТ «Україна» Борис Кузьмінський) — 8 тисяч, Народно-демократичній (начальник головного управління праці і соціального захисту населення Галина Корінна) — 6 тисяч членів. У Партії промисловців і підприємців (перший заступник голови облдержадміністрації Олексій Кучмар) — 3 тисячі. Усі перераховані політичні структури мають спільну рису: у період між виборами широкий загал чує про них тільки тоді, коли відбувається районна чи обласна конференція.

Привернули увагу висновки, що їх зробили народні демократи після участі у блоці «За єдину Україну!»: «Нічого доброго партійний Ноїв ковчег не дає». Втім, «регіонали» Житомирщини наштовхнулися на підводний камінь такого об'єднання ще в ході самих виборів. Адже існувала домовленість, що інші партії блоку підтримують по Житомирському округу саме кандидата від ПРУ. Тож коли під час офіційної презентації раптом прозвучало інше прізвище, це стало для них повною несподіванкою. Місцевий осередок Партії регіонів опинився тоді в дуже незручній ситуації. Хоч їхній кандидат формально і був висунутий блоком «За єдину Україну!», та всі сили й ресурси того ж блоку були кинуті на підтримку Володимира Сацюка (Демсоюз), який і одержав депутатський мандат. Його роботою в окрузі задоволені сьогодні і влада, і виборці. Це одна з причин того, чому в місті чимало людей за те, щоб депутати-мажоритарники були й надалі.

Обласна організація Демсоюзу дуже активно розбудовувала свої структури в районах: солідні офіси, оргтехніка. Саме її функціонери доклали найбільше зусиль для проведення пам'ятного референдуму за народною ініціативою, після якого всі засвоїли чужоземне слово — імплементація. А під час виборів Демсоюз зазнав нищівної поразки, і в колишніх його офісах уже інші господарі. «Партія, яка будується на грошах, це картковий будиночок», — сказав з цього приводу один місцевий політик.

Обласну організацію СДПУ(о) очолює народний депутат України Володимир Заєць, а його перший заступник — голова обласної ради Архип Войтенко. У роботі звітно-виборчої конференції, що відбулася 1 березня, взяло участь троє заступників голови облдержадміністрації. Наводилися такі цифри. 8118 есдеків області об'єднані в 29 районних і міських організаціях, у 310 населених пунктах зареєстровані осередки. 40 відсотків партійців мають вищу освіту, близько третини — молодь до 30 років. Серед секретарів міських та районних організацій — двоє голів і п'ятеро заступників голів райдержадміністрацій, три голови районних рад. Однак підсумки голосування за партійними списками обласну організацію не задовольнили. Виходить, мав рацію В. Заєць, коли ще до виборів попереджав: «90 відсотків жителів області вважають себе бідними. За таких обставин дуже важко утверджувати соціал-демократичну ідеологію, яка має орієнтуватися на середній клас із середнім рівнем достатку».

Опозиційний трикутник

Комуністів і соціалістів області очолюють народні депутати України Анатолій Доманський і Олександр Баранівський, «Батьківщину» — колишній авіатор Олег Антипов. ВО «Батьківщина» нараховує 11 тисяч членів, СПУ —10200, КПУ — 4 тисячі. На минулих виборах за кількістю набраних в області голосів вони розташувалися в іншому порядку: КПУ — майже 19 відсотків, СПУ — трохи більше 11, а блок Юлії Тимошенко — 6,8 відсотка. Опоненти комуністів, звертаючи увагу на велику кількість голосів, відданих за Компартію, зауважують: старше покоління голосує за свою молодість, але в ряди партії не поспішає. По мажоритарних округах до Верховної Ради не обрано жодного представника активної опозиції, небагато і в місцевих радах. «Батьківщину», наприклад, там представляє 48 чоловік. Цікаво порівняти: об'єднаних есдеків в радах різних рівнів 274. Нещодавно відбувся надзвичайний з'їзд депутатів усіх рівнів від опозиції.

— Справді, протестні партії набрали дуже мало місць на виборах до місцевих органів влади. Але на цьому вони й не зосереджували увагу. Всі сили було кинуто на парламент, бо ми розуміли, що все вирішується на найвищому рівні, — сказав з цього приводу керівник обласної організації УРП «Собор» В'ячеслав Дехтієвський. — Та й роль адмінресурсу на місцях переоцінити неможливо. І тиск великий.

Зрозуміло, що «повстанці» намагаються не нагадувати про те, що кольори прапорів у них різні.

— Зараз не будемо ділитися на лівих, правих, націонал-патріотів, головне — усунути Кучму, — це слова лідера житомирської «Батьківщини» Олега Антипова. Він зазначив далі: —На з'їзді депутатів усіх рівнів від опозиції я хотів почути від Віктора Ющенка одне: я — з вами. Але знову невизначеність.

Не той тепер Рух...

Ось міркування Олега Лагнюка — голови Житомирського крайового народного руху:

— Рух у декого асоціюється тільки з подіями початку 90-х: мітинги, демонстрації. Але сьогодні Україну треба будувати іншим шляхом, співпрацювати з владою на всіх рівнях. Акції, що їх проводить опозиція, тільки шкодять Україні. Ми критикуємо владу тільки тоді, коли вона робить щось на шкоду Україні. Коли відстоює її інтереси, підтримуємо. У нас в області членські квитки НРУ одержали 2186 чоловік. Ще 322 подали заяви. 785 чоловік в організації Молодого народного руху. Членом нашої партії, наприклад, є голова асоціації фермерів Черняхівського району — там фермери шість шкіл району взяли на своє забезпечення. В наших лавах три сотні студентів, головні агрономи, керівники підрозділів. Вибори виграли 29 сільських голів, які є членами НРУ. Значить, люди вірять.

Олег Лагнюк «спрямовує діяльність» одразу 48 партій. Якщо зняти лапки, то означає, що він є головою консультативної ради політичних партій.

План роботи на шість місяців затвердили одноголосно. Першим запросили на розмову заступника начальника облуправління охорони здоров'я, а мова пішла про те, як забезпечують ліками потерпілих від аварії на ЧАЕС. Для області це вкрай актуальне питання: грошей на безплатні рецепти виділяється надто мало. А звідси нарікання людей. У всіх виступах було підтримано ідею централізувати забезпечення медикаментами, щоб знизити їх вартість, посилити контроль за якістю ліків і запобігати зловживанням із чорнобильськими рецептами. У березні вирішили повести мову про підготовку до весни, хід розпаювання земель, підтримку фермерських господарств. У квітні (це була ідея 11 політичних партій) консультативна рада зосередить увагу на боротьбі з організованою злочинністю і корупцією, профілактиці правопорушень серед молоді. Травневе засідання буде присвячене проблемам дозвілля молоді. Задум такий: відповідні партії збирають інформацію в регіонах, щоб мати найповнішу картину. Звичайно, це можуть робити ті організації, що мають розгалужену структуру.

Олег Лагнюк за те, щоб консультативні ради діяли і в районах.

По-іншому дивиться на це керівник «Собору» В'ячеслав Дехтієвський, який, до речі, є секретарем консультативної ради: «То фіговий листок облдержадміністрації. Ця рада виконувала б свою роль, якби адміністрація була справді державною, а не адміністрацією влади Кучми».

***

Розберемося самі чи будемо чекати, поки історія розсудить?

Олексій КАВУН.

Житомир.

Проти течії

Молдова — держава багатонаціональна. Про це можна дізнатися, навіть не виходячи з кишинівського готелю «Кодру». Невеличкий буклет містив перелік основних національних меншин: росіяни, українці, євреї, гагаузи... І хоча росіяни не мали б бути на першому місці ані за своєю чисельністю, ані за абеткою, виписаний у довідникові порядок добре ілюструє реальне, другорядне становище наших співвітчизників — найчисленнішої нацменшини Молдови. «Росіяни йдуть за течією, а ми — проти», — констатує голова Спілки українців Молдови «Заповіт» Михайло Крижанівський. «Якщо перед росіянами тут зелене світло, то нам кожен крок треба виборювати», — каже глава Жіночої громади українок Молдови Валентина Морару. Наших співвітчизників там понад 600 тисяч, з них тисяч 250 мешкають на лівому березі Дністра, на території невизнаної Придністровської Молдавської Республіки. Кореспондент «ГУ» побував на обох берегах.

Качка? Ні, «утка»!

З прадавніх часів проживають українці на міжріччі Дністра й Пруту, себто на півночі сучасної Молдови. Щоб переконатися в їхній повсюдній присутності в цьому мальовничому краї, досить проїхатися місцевими автошляхами. Захарівка, Григорівка, Федорівка... Щоправда, назви населених пунктів написано латиницею і вже на молдовський манер, а дублювання українською, як того вимагають від Молдови міжнародні стандарти, годі й шукати...

Дітки тамтешніх українців навчаються в місцевих сільських школах. «Йде заняття в першому класі. Діти вчать абетку, літеру «у». Вчителька вказує на малюнок і запитує: «Дети, что это?» Діти хором відповідають: «Качка!» «Нет, дети, это не качка, это — утка!» — каже вчителька...» — цей приклад як свідчення кричущого становища з освітою рідною мовою в місцях компактного проживання наших співвітчизників часто наводить керівник кафедри української філології Бєльцівського університету, професор Валерій Воробченко. Російська школа залишається традиційною в українських селах Молдови, українському мовному середовищі, натомість вивчення хоча б рідної мови й літератури є винятком. На всьому молдовському правобережжі Дністра (тобто території, що контролюється кишинівським урядом) немає жодної української школи.

Учні ліцею в Нагорянах

Валерій Воробченко не може стримати емоцій: «Ну, я б ще зрозумів, коли б відбувався процес молдаванізації або румунізації. Але коли проти всіх наукових і Божих законів дитину-українця примушують вчитися чужої мови, то це називається духовний геноцид!». Справді, державною мовою в Молдові є молдовська латиниця, російська має такий само статус, як і українська. Але майже 80 відсотків дітей-українців шкільного віку не мають змоги не те що навчатися рідною мовою, а й вивчати її як предмет. «У селі Голяни вирішили запровадити експеримент — навчання першокласників румунською мовою, — розповідає викладач університету Марина Кінецька. — Але ж дзвоник про кінець уроку прозвучить — діти переходять на рідну, українську. Побачили, що експеримент не виходить. Відмовилися. І перейшли на... російську. Не на українську! Кажуть, дітям буде важко. Та де ж ви чули, щоб дітям було важко навчатися рідною мовою?!»

Щоправда, свою мову самі місцеві українці називають «хохляцькою» — закономірний результат багаторічного викоренення почуття національної свідомості та гідності. Російське чорносотенство за часів Російської імперії, насильницька румунізація в 20—30-х роках минулого століття, згодом радянська русифікація... Освіту українською припинили тут ще в 50-х роках минулого століття. Отож нині мовне питання стоїть на першому місці для українців Молдови і є визначальним для їхнього майбутнього як етнічної групи. «Ми не пропонуємо закривати російські школи, але наполягаємо, щоб в українських селах діти вивчали рідну мову», — каже голова Громади українців Молдови Микола Олійник. «У Григорівці 70 відсотків мешканців українці, а директорка школи — росіянка. І затялася: не хоче українську мову в школі запроваджувати, — розповідає президент Товариства української культури в Молдові Олександр Майстренко. — Ще й російську громаду там створили. У Міносвіти кажуть: збирайте 12 підписів батьків, тоді в школі буде українська мова. Та ж якщо вони ту заяву напишуть, то директорка їхніх дітей просто замордує!..»

Формально все чудово. Молдовське законодавство гарантує нацменшинам право на збереження рідної мови, створення умов для її вивчення і розвитку. «Начебто всі «за». Збираються різні колегії, виходять укази президента, рішення уряду, укази міністра освіти... Є ж рішення: три години в місцях компактного проживання українців плюс одна година украінознавства. Але ніхто не запроваджує, все це доводиться пробивати», — стверджує Валерій Воробченко. У Департаменті з міжетнічних відносин Молдови журналісту «ГУ» причини ситуації пояснювали так: керівництво на місцях не бажає запроваджувати навчання українською, каже, що немає бази, немає кадрів тощо... «Підручники є, фахівці є, і немов якась зла сила не дає їм можливості працювати», — не погоджується пан Воробченко. Для випускників його кафедри — вчителів-україністів — знайти роботу в Молдові проблематично.

■ ■ ■

У контрольованій Кишиневом частині Молдови проживає майже 400 тисяч українців, проте там немає жодної української школи і лише один український дитячий садок. В Одеській області України мешкає 144 тисячі молдаван, їхні діти мають змогу здобути освіту в 18 школах, з яких 9 — повністю молдовські, 4 — україно-молдовські, 5 — російсько-молдовські. В області працює 18 молдовських дошкільних закладів

■

Неугодний ліцей

У селі Ніхорень (тобто Нагоряни, 95—97 відсотків мешканців — українці) Бєльцівського повіту є Україно-румунський теоретичний ліцей ім. К. Поповича, експериментальний навчальний заклад. 360 дітей, оптимальний для нацменшини варіант: до 5 класу діти навчаються тут виключно українською. З 5-го частину предметів викладають румунською. У такий спосіб школярі й рідну мову вивчають, і добре опановують державну, а отже, зможуть повноцінно інтегруватися в молдовське суспільство. Успіхи незаперечні: 95 відсотків випускників вступають до вузів, Міносвіти рекомендувало поширити таку практику на всі місця компактного проживання українців.

Українська церква в Кишиневі — така в Молдові одна

■ ■ ■

У Бєльцівському повіті в секторі (колишні райони) Синжера на 1500 школярів українського походження в 13 українських селах в жодному класі не вивчають рідну мову. Така сама ситуація в секторі Фалешти, де в 12 українських селах 1740 школярів. У Сорокському повіті українську мову не викладають узагалі, хоча там в секторах Дрокія та Флорешти — понад 2000 школярів-українців

■

Незважаючи на це, ліцей давно вже муляє око місцевим комуністам (а компартія має нині в правобережній Молдові всю повноту влади). І от у партійній газеті під характерною назвою «Искра» з'явилася стаття Ю. Іванова, секретаря парторганізації Нагорян. «Головним болем всього села став наш румунсько-український ліцей. Суть проблеми в тому, що мешканці села (переважно етнічні українці) не бажають, щоб їхні діти здобували освіту українською мовою, яка не знаходить свого подальшого розвитку в Молдові чи Росії, а у вузи України вступають одиниці... Ми не раз пропонували для пом'якшення ситуації запровадити в ліцеї класи викладання російською мовою. Однак нашу позицію завжди ігнорувало керівництво ліцею. До слова, досі нам не вдалося організувати в ліцеї комсомольську та піонерську організації», — скаржився партійний ватажок. Послідовники «передового вчення» давно бажають перетворити ліцей на російський. «Я ж його запрошувала, щоб прийшов з колективом познайомився, щоб обговорили все, — обурюється директор закладу Любов Гуль, молдаванка за національністю. — Як же вони вирішують питання про ліцей без нас?» Утім, викладачі визнають, що частину предметів у старших класах доведеться-таки викладати російською — просто немає українських підручників. «Іде урок хімії. Перед вчителькою підручник молдовською мовою, підручник — російською, а вона все це перекладає і викладає українською, — розповідає директор. — Оце єдина проблема. Звичайно, наші вчителі — великі подвижники, вони на все це спокійно реагують. Але ж на уроці втрачається багато часу... Та якщо навіть нам доведеться з деяких предметів перейти на викладання російською, ми зробимо це гладенько, потихеньку. Ліцей залишиться україно-румунським».

Під час проведеного в ліцеї опитування 57,5 відсотка його учнів заявили, що бажали б продовжувати навчання українською мовою, 24,6 — українською і молдовською, 17 відсотків — російською. Які аргументи можуть бути вагомішими?

Інтерес, який усупереч усьому

У Кишиневі є українська бібліотека, єдина на всю країну. Втім, лише третина фонду бібліотеки — це книжки українською мовою, здебільшого тут російська література. «Люди дуже цікавляться тим, що робилося й робиться в Україні, ми дуже гостро відчуваємо нестачу сучасної літератури, — каже директор бібліотеки Людмила Заїмова. — Я багато років їздила в Україну, жебрачила там, випрошувала книжки. Але років з чотири вже не їжджу, отож що нам привезуть, подарують — те й маємо». Більш як половина відвідувачів — українці за національністю, хоча й це не показник інтересу до бібліотеки. Якось прийшов батько-молдаванин, попросив абонемент своєї доньки і власноруч на ньому написав: «Выдавать книги только на украинском языке».

Бібліотека передплачує кілька періодичних українських видань, серед них і «Голос України». Який, стверджує Людмила Заїмова, має серед читачів великий попит. Хоча, зізнається вона, передплачувати українську періодику — задоволення дуже дороге, майже недоступне.

Усупереч усьому, інтерес до українства в Молдові, навіть у зрусифікованому Кишиневі, значний. У столиці проживає майже сто тисяч українців, у п'яти школах вивчають українську як предмет. «Ми розпочинали вивчення мови факультативно, — розповідає директор школи №8 Станіслав Брижатюк. — І одразу відчули великий інтерес. Тепер з 20 класів українську вивчають у 13». Школа називається україно-російською й носить ім'я Тараса Шевченка. І діти, й вчителі «шевченківської» школи мріють подружитися з українськими колегами.

Директор Кишинівської школи №8 ім. Шевченка Станіслав Брижатюк та вчитель і поетеса Оксана Медведенко

Як ставляться батьки до того, що їхні діти вивчають у школі українську мову? «По-різному, — відповідає завуч Кишинівського російсько-українського ліцею ім. Нечуя-Левицького Людмила Рокицька. — Коли діти приходять до першого класу, то — з обережністю. І, мабуть, ми виховуємо не так дітей, як батьків. Пояснюємо, для чого це потрібно: що ми українці, маємо знати свою рідну мову та звідки ми і хто ми. А діти — у них ставлення до української мови, як і до будь-якого предмета, насамперед залежить від вчителя. У нашій школі з цим все гаразд. Діти бачать успіх у вивченні української й тому в них є бажання вчитися далі».

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Фото автора.

(Далі буде).

АКТУАЛЬНО

Список осіб, які в результаті жеребкування стали переможцями першого туру конкурсу:

Тетяна Браніцька (Керч), Богдан Проць (Львів), Ірина Цибуліна (Харків), Петро Антоненко (Чернігів), Неллі Лизогуб (Білоріченське, Луганська обл.), Володимир Кольвах (Полтава), Сергій Лисенко (Київ), Євген Шаповал (Харків), Людмила Бидюк (Сімферополь).

Резервна група:

Віктор Аверін (Запоріжжя), Андрій Малківський (Вінниця), Ольга Азарова (Дніпропетровськ).

Список осіб, які надіслали правильні відповіді на конкурс «Польща — Європейський союз»:

Вікторія Мар'яновська (Маріуполь, Донецька обл.), Віктор Уманець (Київ), В'ячеслав Калнауз (Миколаїв), Дмитро Калнауз (Миколаїв), Інна Щербакова (Київ), Віталій Хижняк (Київ), Алла Лохолат (Київ), Володимир Паливода (Київ), Вікторія Карабут (Київ), Андрій Гильчук (селище Агрономічне, Вінницька обл.), Трохим Кольвах (Білики, Полтавська обл.), В'ячеслав Тонкошкур (Київ), Ольга Мацкевич (Харків), Ігор Мацкевич (Харків), Іван Усенко (Павлоград, Дніпропетровська обл.), Микола Зборовський (Київ), Вадим Єршов (Бишів, Київська обл.), В. Пономаренко (Любеч, Чернігівська обл.), Олександр Безносик (Київ), Юрій Мельник (Київ), Людмила Швед (Березне, Рівненська обл.), Нелля Якименко (Київ), Леся Маршалок (Дубляни, Львівська обл.), Ігор Маршалок (Дубляни, Львівська обл.), Олександр Чунаєв (Київ), Надія Аюкова (Київ), Марія Шевчук (Львів), Оксана Захарченко (Київ), В. Шевчук (Стоянів, Львівська обл.), Наталія Макаренко (Черкаси), Валентина Єременко (Київ), Володимир Деркач (Мостиська, Львівська обл.), Інфак Калімуллін (Вінниця), Ольга Ходаківська (Фастів, Київська обл.), Марина Пєткова (Нова Іванівка, Одеська обл.), Іван Козельський (Стара Синява, Хмельницька обл.), Тетяна Ханіна (Львів), Віктор Путренко (Харків), Юлія Карабут (Київ), Людмила Любовная (Київ), Лідія Гайдабура (Львів), Ірина Захарчук (Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл.), Надія Орнст (Київ), Орина Мельник (Полонне, Хмельницька обл.), Дмитро Гребенюк (Рубіжне, Луганська обл.), Валерій Пельник (Керч), Альфія Тарасова (Макіївка, Донецька обл.), Людмила Лазаренко (Фастів, Київська обл.), Олександр Лазаренко (Фастів, Київська обл.), Олена Алєксєєва (Донецьк), Неоніла Нікітюк (Красилів, Хмельницька обл.), Олена Рудніцька (Харків), Ірина Борисенко (Київ), Марта Стецик (Дрогобич, Львівська обл.), В. Тольба (Київ), Світлана Некрашенко (Київ), Володимир Усик (Херсон), Марія Гончаренко (Київ), Тетяна Шаповал (Валки, Харківська обл.), Елєонора Уліцька (Київ), Анатолій Кузьмич (Софіївська Борщагівка, Київська обл.), Лариса Аверіна (Запоріжжя), Андрій Шевців (Львів), Жанна Фоканова (Київ), Микола Маляр (Запоріжжя), Ольга Оногда (Вінниця), Григорій Біндер (Київ), Геннадій Черкашин (Київ), Юлія Плецька (Запоріжжя), Вадим Снєжко (Київ), Галина Тімофеєва (Керч).

Кіт-злочинець

Чотири наряди поліції, дві бригади швидкої допомоги і представник ветслужби змушені були рятувати літнього канадця від власного кота. 80-річний Джералд Дегл вирішив викупати свого папугу у ванні. Відкриваючи кран, він зробив це необережно, і вода потрапила на рудого Туті, що спостерігав за купанням. В результаті містера Дегла з дружиною було відправлено до лікарні, де їм надали необхідну допомогу.

Гвардійців залишать без шапок?..

Міністерство оборони Великої Британії шукає заміну ведмежим шапкам, які традиційно носять 2,5 тисячі королівських гвардійців, що охороняють Букінгемський палац і супроводжують королеву. За словами військових, вони враховують почуття інших людей і ладні вжити заходів у відповідь на кампанію, розпочату активістами організації «Люди за етичне ставлення до тварин».

Кока-кольна повінь

«У сучасному світі спрага вже давно перетворилася на потребу в «Кока-Колі». Саме так коротко та влучно редактори одного з найвпливовіших німецьких журналів «Шпігель» Ганс-Петер Мартін та Гарольд Шуманн охарактеризували сучасний стан глобалізації у світі. З часу, коли французький фермер Жозе Бове на знак протесту проти американізації в'їхав на тракторі в місцевий «МакДональдс», минуло понад двадцять років. Відтоді антиглобалістам, на жаль, не вдалося зупинити обертів «всесвітнього ототожнення».

Якщо в давнину, щоб сповістити свій народ про перемогу в Марафонській битві гінцеві доводилося бігти днями, то тепер жителі Аляски мають змогу в системі он-лайн (реального часу) стежити за перебігом подій на саміті лідерів африканських держав у Аддіс-Абебі. Як у Кенії, так і в Чилі на вулицях лунають пісні «Бекстріт бойз» та Дженіфер Лопес. Багатьох активістів антиглобалістського руху лякає те, що через двадцять-тридцять років світ стане одноманітним і нації втратять свою неповторність та культуру. Чи загрожує це українцям? Аби з'ясувати це, достатньо прогулятися центром Києва. «МакСнек», «МакДональдс», «Екстрім», «Ві Ді ван», «Гранд Гелері» — ось як називаються в нас кафе та магазини. Чи не є це симптомами все тієї ж хвороби, що зветься «глобалізм»?

Однак найбільше жахає не так культурна глобалізація, як економічна. Для роботи транснаціональних компаній (ТНК), котрі домінуватимуть на світому ринку, потрібна дуже обмежена кількість робітників. Згідно з приблизними розрахунками лише двадцять відсотків населення Землі в майбутньому матимуть роботу. Звісно, працюватимуть тільки найкваліфіковаші фахівці. Решта стануть безробітними. Звичайно, це досить песимістичний прогноз. Проте розраховувати на якусь іншу модель розвитку світової економіки сьогодні марно.

Схоже, поки що кияни, сидячи в «МакДональдсі» під парасолькою «Пепсі», слухаючи невмирущі хіти Роккі Мартіна і попиваючи «Кока-Колу», не відчувають жодної загрози.

Фото АП.

На знімку: саме так антиглобалісти уявляють собі образ світового глобалізму.

Тетяна ПАСОВА.

Мірабелла

Уперше побачив її торік, під час грандіозного міжнародного турніру зі спортивної гімнастики «Кубок Стелли Захарової» у столичному Палаці спорту. Не можна сказати, що Мірабелла Ахуну була королевою балу. Але виступала яскраво, була однією з головних дійових осіб. А от у вільних вправах вона царювала на килимі. Виступала красиво, натхненно, упевнено, ризиковано, вкладаючи душу в кожний елемент. Відчувалося, що це її улюблений вид. І вона виграла його.

Авторитети в один голос стверджували, що ця енергійна, стрибуча і граціозна, мов легкий вітерець, красунечка має неабияку перспективу. Що й підтвердилося вже незабаром на чемпіонаті Європи у грецькому місті Патрах. Там 15-річна чарівна україночка виборола золоту медаль у вільних вправах у юніорському розряді.

Зрадів і трохи здивувався, одного разу побачивши Мірабеллу під час недільного богослужіння у католицькому храмі святого Миколая разом з молодими чоловіком та жінкою. Спершу подумалося, що то її старші брат і сестра. З'ясувалося — тато й мама. На знайомство симпатична трійця пішла охоче. Тоді й вирішив неодмінно написати про юне гімнастичне обдарування. Але де там. Постійні збори, поїздки на змагання весь час ставали на заваді. Тому мусив спочатку поговорити з татом, так би мовити, провести своєрідну розвідку.

Монолог батька

Вільям Ахуну, 44-річний дипломат і бізнесмен, почесний консул Республіки Бенін (невеличка країна на Атлантичному узбережжі екваторіальної Африки) в Україні. Свого часу навчався в КПІ.

— У Беніні в мене велика родина: батьки, четверо сестер і п'ять братів. Як і всі хлопчики, захоплювався футболом. До гімнастики, зрозуміло, жодного стосунку не мав. Прийшов час, і я поїхав на навчання до Києва, став студентом славного вузу — КПІ. Отримав диплом інженера. А 1992 року захистив учений ступінь кандидата технічних наук.

Під час навчання доля звела мене з молодшою від мене на десять років чарівною дівчиною на ім'я Ізольда — також студенткою КПІ. Її тато — громадянин Кенії, а мама — українка. Ми побралися і щасливо живемо разом ось уже шістнадцять років. Щасливі, що маємо донечку Мірабеллу. Їй лише п'ятнадцять, але вона вже досить знаменита у спортивному світі.

До спортзалу її привела дружина. І це не було якесь обдумане рішення — спортивна гімнастика та й годі. Просто Ізольда хотіла, щоб Мірабелла росла здоровою дівчинкою, мала заняття і не вешталася на вулиці...

Лише згодом нарешті пощастило поспілкуватися і з нашою юною героїнею. Розмова відбулася у невеличкій кімнатці Мірабелли в затишній і дуже охайній квартирі родини Ахуну в одній із київських багатоповерхівок. Дівчинка прибула додому на вихідні з Кончі-Заспи, де тренується і мешкає більшість часу на олімпійській базі Держкомспорту України.

Замість дитсадка — до Палацу спорту

Мірабелла дуже приємна і цікава співрозмовниця, котра викликає неабияку симпатію. Вона м'яка, чарівна, щира і ще по-дитячому безпосередня. Однак відчувається, що дівчинка має власні погляди і готова їх обстоювати не лише на спортивній арені.

— Скажіть, серденько, чи одразу вам сподобалася спортивна гімнастика? Адже піти до залу була не ваша ініціатива...

— Мені було лише чотири, тож у заповненому галасливою дітлашнею залі почувалася весело і дуже приємно. Особливо мене зацікавив батут, над яким злітали високо вгору хлопчики та дівчатка.

— Перепрошую, а де це відбувалося?

— У Палаці спорту. Там тренувалася моя подружка. І часто розповідала, як цікаво на гімнастиці. Дитсадка я не відвідувала. Тому мама охоче зголосилася відвести мене до спортивної школи.

— І до чиїх рук ви потрапили? Чув, що вони турботливо підтримують вас досі.

— Галини Іванівни Шегімаги.

— Яка вона? Не дуже сувора?

— Зовсім ні. Як на мене, найдобріша від усіх. А головне, Галина Іванівна — чудовий тренер. Про це кажуть геть усі. Так прикро, що не знайшлося можливості моєму персональному тренерові поїхати до Патр. Галина Іванівна розписала нам з Ірою Яроцькою, як слід готуватися, що робити. Але ліпше, щоб вона була поряд. Тоді почуваєшся спокійніше, значно упевненіше.

— А коли ви здобули першу в житті перемогу?

— У шість років мала вже третій юнацький розряд і виступала на шкільних змаганнях у Палаці спорту. Тоді й перемогла. Хоча перед цим вигравала турніри із ЗФП. Отримала тоді грамоту і була безмежно щаслива і горда.

— А в якому класі ви навчаєтесь? Либонь, нелегко поєднувати навчання у школі із серйозним захопленням спортом?

— Сказати «легко» було б нечесно. Втім, стараюся бути сумлінною і працьовитою ученицею. Навчаюся у дев'ятому класі 79-ї спеціалізованої школи з поглибленим вивченням інформаційних технологій, що на вулиці Шота Руставелі. І мій класний керівник Анастасія Андріївна Павлюк, і директор Ганна Віталіївна Ломаковська з великим розумінням ставляться до моєї ситуації, завжди йдуть назустріч, допомагають. За що їм дуже вдячна.

— І коли блискучого майстра помітили наставники юніорської збірної України?

— Ну що ви, який там майстер! Уміла дещо, тому дали аванс і запросили. Сталося це 1999 року. А до того я протягом року тренувалася у Кончі-Заспі з різними тренерами. Галина Іванівна від'їжджала з Києва і попросила колег доглянути за мною. А тим, напевно, я сподобалася. І мене рекомендували до збірної.

Гімн вивчила, але, «дякувати» чиновникам, не заспівала...

— Які у вас найяскравіші спогади про минулий рік?

— Безперечно, чемпіонат Європи в Патрах. Після цього ми їздили до Москви на юнацькі ігри країн СНД, Балтії та регіонів Росії. Ми виграли командний турнір. А мені вдалося здобути ще й срібну медаль у стрибках і бронзову у вільних вправах.

... Перед виступом у Греції Мірабелла та її подруги по збірній вивчили слова Гімну України. Дівчинка вірила в перемогу і збиралася, стоячи на п'єдесталі, проспівати «Ще не вмерла...». Але чиновники забули касету з державною мелодією. А може, не вірили в перемоги наших дівчат? Коментарі, гадаю, зайві...

Та продовжимо нашу розмову з юною панянкою Ахуну.

— Ви стали переможницею європейської першості у вільних вправах. То це ваш найулюбленіший вид?

— Так.

— Але пригадаймо: перед тим, як потрапити до Греції, ви успішно виступили в рідному місті...

— Хіба можна забути блискучий турнір «Кубок Стелли Захарової» у Палаці спорту, де зібралися гімнасти і гімнастки з усього світу! Це був справжній гімнастичний карнавал — яскравий і радісний. Виграла наша команда, а я була перша у вільних вправах. Дуже хотіла б виступити і на другому такому турнірі, котрий відбудеться 5—6 квітня.

В Африці є все...

— Чим захоплюєтесь, окрім гімнастики?

— Усім потроху: люблю книжки почитати, біля комп'ютера посидіти. А влітку покататися на велосипеді, роликах, просто погуляти.

— Якими мовами володієте?

— Однаково українською та російською, з татом і мамою спілкуємося французькою, трохи знаю англійську.

— Ваш тато казав, що ви кілька разів відвідали Африку. І як там почувалися?

— Чудово. Наші родичі мешкають на березі Атлантичного океану. Але я тоді ще не вміла плавати. А хвилі там здоровенні, мов гори. Аж страшно. Природа казкова, тепло. Було дуже весело у великій родині, зустріла багато братиків та сестричок. Дядьки й тітки, а особливо бабуся і дідусь дуже мене люблять.

— А тепер ще й горді від ваших спортивних перемог...

— Авжеж.

— Тепер насмілюся поставити дещо делікатне запитання: чи не відчуваєте себе якоюсь незвичною? Може, навіть хтось вас ображає?

— Ніколи такого не було. Навпаки, мене поважають, прагнуть зі мною спілкуватися. Маю багато щирих друзів. Особливо в школі. Отже, все нормально.

— А про що мріє, коли не секрет, Мірабелла Ахуну?

— Про олімпійську медаль. Здорово, як що це буде золота. Ось тоді напевно зможу проспівати Гімн, текст якого вже й Верховна Рада затвердила...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімках: «золотий» виступ в Патрах; з татом і мамою; з улюбленою лялькою.

Фото автора і з сімейного архіву родини АХУНУ.

Копав козак криниченьку...

За свій вік Василь Візір викопав 460 колодязів

Коли іти-їхати берегом тихоплинного Хоролу вгору за течією від курортного Миргорода, то за кільканадцять кілометрів від міста річка вужем звивається між крутолобими, порослими віковічним лісом пагорбами. Ото там на узліссі і вмостилося давнє-предавнє село Попівка. Про його козацьке минуле свідчить і той факт, що старожили й понині, буває, кажуть: «Підемо в гості до кума на якусь там сьому чи тринадцяту сотню...». А голів вуличних комітетів інколи жартома величають не кожному школяреві відомим словом «сотник».

На мальовничій, названій Дібровою сільській околиці разом з дорослою дочкою Тетяною живуть-поживають хазяйновиті дідусь Василь Корнійович та бабуся Ганна Юхимівна Візіри. Їхня хата великими вікнами дивиться на прикритий бляшаним дашком колодязь з коловоротом та повним цебром води на цямрині.

Скажете, що в селі таких дворів багато. То правда. Але не уся. Бо не кожний з нинішніх господарів, тим паче молодих, вміє викопати і як слід облаштувати у дворі колодязь. А без води, самі знаєте... І доки з різних високих трибун тривають пустопорожні теревені про забезпечення сільських жителів якісною питною водою з крана, люди, хоч-не-хоч, користуються колодязями. І Попівка не є винятком. А дідусь Василь Візір — знаний у всій окрузі майстер з копання колодязів. Власне, інтерес до умільця нині не вельми поширеної, але такої потрібної селянам професії і привів на їхню садибу. Було це ще за теплої пори, і хазяїн причастив квартою холодної води. Не змовляючись, ми схилилися над колодязем. Звідти дихнуло свіжою прохолодою. Він жив!

— З цього колодязя усе й почалося, — ніби між іншим мовив Василь Корнійович.

А було так. Із строкової служби в далекому гарнізоні молодецького вигляду старшина Василь Візір повернувся саме в той час, коли Попівка, як і решта довколишніх сіл, піднімалася із залишених війною руїн та попелу. Колишні фронтовики та солдатські вдови будували нові хати, зводили корівники, свинарники, магазини, клуби, майстерні та все інше, щоб люди мали роботу і достойно жили. Узявся за кельму і Василь Візір. Невдовзі сільські будівельники назвали його своїм бригадиром. А що? Досвід батарейного старшини і тут пригодився. Прийшов час, бригадир одружився й заходився мурувати власну оселю. А будові, хай хоч і скромній селянській хаті, без води не обійтися. Хазяїн довго міряв кроками подвір'я та чухав потилицю. І за тільки йому помітним відтінком трав'яної зелені вибрав для колодязя місце під крислатою яблунею. Взявся за лопату. Швидко наповнював глиною чи піском цебро і смикав за віровку, тобто подавав знак тим, хто стояв зверху біля коловорота.

— Ранком спустився в колодязь, — згадує Василь Корнійович, — а дно мокре. Копнув трохи вбік, і під лопатою зашумувала каламуть. Вода, ніби жива істота, вирвалася на світ. Радий був, ніби відкопав не водоносну жилу, а якийсь дорогоцінний скарб...

Відтоді із свого колодязя роботящі господарі витягли багато води, а її не меншає. Якось у спекотний день нагодилася сусідка, скуштувала води та й каже: «Може б, Корнійовичу, викопав і мені криницю? — постояла в нерішучості й додала: — Як пам'ять про чоловіка, якого і досі чекаю з війни...»

Слово солдатської вдови, мабуть, торкнулося струн серця Василя Корнійовича. Мимоволі згадалося, що і його батько (до війни знаний у селі майстер на всі руки), гвардії рядовий Корній Самійлович Візір поліг у Корсунь-Шевченківському побоїщі й покоїться у братській могилі в селі Селище Черкаської області. То хай кожний думає, як велить совість, а Василь Візір вирішив, що викопаний ним колодязь на родинному дворищі буде своєрідним пам'ятником батькові — великому трудівникові й мужньому воїнові.

А люди йшли і йшли. Бо тільки у Попівку не повернулися з війни 672 воїни — це вже дає довідку сільський голова Володимир Федоренко. Всі хочуть, щоб у дворі була криниця, яку викопає Василь Візір. Від нього, так кажуть, вода найсмачніша.

— А скільки колодязів на особистому рахунку, — допитуємося? Дідусь прижмурив очі, гортав сторінки пам'яті.

— Нумо, Тетяно, — це вже Ганна Юхимівна велить дочці, — принеси сюди дідового зошита. Та хуткіше...

Той зошит з потьмянілими від часу аркушами здався нам схожим на унікальний трудовий літопис сільського копача колодязів. Як і належить колишньому армійському старшині, у нього все занотовано: коли, де і кому викопав чи ремонтував колодязь. Починаючи з 1949 року і до виходу на пенсію, Василь Корнійович тільки в колгоспі викопав їх 12. Вірте чи ні, а всього в зошиті 460 адрес і прізвищ, хто і понині п'є воду з Візірових колодязів. Найглибший, якщо точно — 28-метровий, він колись викопав у Рашівці Гадяцького району. А в сусідній Малій Герм'ячій, яка заховалася в лісовій гущавині, копача ледве не завалило в шахті пливуном. Бували й інші пригоди. Не було тільки такого, щоб Василь Корнійович не знайшов воду.

Хто сьогодні знає справжню ціну кухля джерельної води, той зрозуміє, скільки добра зробила односельцям ця людина.

Григорій ГРИНЬ, Леонард НІКОЛАЄНКО.

Полтавська область.

На знімку: Василь Візір.

Фото Анатолія МАГДЕНКА.

Концептуальний козир

ЕНЕРГЕТИКА

Цілком імовірно, що невдовзі Україна матиме власну концепцію страхування майна на підприємствах енергетики. Принаймні «круглий стіл», присвячений її обговоренню, який влаштував Комітет ВР з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки, сприйняли з неабияким ентузіазмом і страхові компанії, і підприємства та відомства паливно-енергетичного комплексу (ПЕК).

Про ефект сонячного зайчика

Голова парламентського підкомітету з питань електроенергетики Володимир Бронніков та начальник управління координації роботи електричних мереж Мінпаливенерго Сергій Меженний одразу окреслили коло проблем. Ступінь спрацювання основних фондів, інтенсивність виходу з ладу ліній електропередач (ЛЕП), обладнання трансформаторних підстанцій, енергоблоків АЕС приголомшить будь-кого. Так, потребують заміни мало не 150 тисяч кілометрів повітряних ліній електропередач, а вартість основних фондів унаслідок старіння вже знизилася вдвічі. До чого це призводить, відомо усім. Якщо на Заході рахунок перебоїв електроенергії в мережах за рік іде на хвилини, то в Україні — на години.

Сергій Меженний стверджує, що з усіх джерел на відновлення основних фондів ПЕК можна залучити 350 мільйонів гривень, тоді як щорічна потреба — 700. Хтось із присутніх згадав минуле століття: вертикально інтегровані енергокомпанії з централізованим управлінням, достатнім резервом потужностей, з оперативно-ремонтними аварійними бригадами... Але це вже в минулому, якого не повернеш. Не линяє, співали колись, лише сонячний зайчик. А сьогодні на часі згадати про це, створивши систему обов'язкового страхування майна енергокомпаній як ринкового механізму акумулювання коштів на покриття збитків обленерго. Згадайте осінь-зиму 2000—2001 років. Через обледеніння і вихід з ладу розподільчих електромереж у Вінницькій, Херсонській, Одеській, Донецькій, Житомирській та інших областях збитки сягнули 900 мільйонів гривень. Відновлювали дієздатність ЛЕП та трансформаторних підстанцій понад два роки. А яких втрат завдала руйнівна повінь на Закарпатті! До того ж синоптична служба країни застерігає: ми не застраховані від таких катаклізмів найближчі п'ять років — не линяє лише сонячний зайчик.

Про ефект тарифного бумеранга

Не забувайте: покриваючи багатомільйонні збитки з накопичуваних резервів, енергокомпанії мимоволі руйнують власні фінансові плани з розрахунків за вугілля, газ, кредити і таке інше. То в який спосіб вони покривали збитки 2000—2001 років? Скажімо, Одесаобленерго, яке перебувало на межі банкрутства? Голова правління компанії Ігор Печерський повідомив, що 138 мільйонів гривень, левову частку втрат, компенсував енергоринок (звісно, у вигляді спеціальної страхової надбавки до роздрібного тарифу на електроенергію). Отже, крайнім у покритті збитків обленерго був простий смертний споживач.

Член Нацкомісії з регулювання електроенергетики (НКРЕ) Юрій Кияшко повідав, що одразу після стихійного лиха 2000 року до його відомства звернулося одночасно кілька енергокомпаній з пропозиціями передбачити в роздрібному тарифі на електроенергію страховий внесок у 20—25 мільйонів гривень, що автоматично призвело б до подорожчання електроенергії в цих регіонах принаймні на 10 відсотків. Концепція потрібна, наголосив Юрій Кияшко, але вона не повинна стимулювати подорожчання електроенергії.

Даремно я очікував, що за ним виступить котрийсь представник Держкомітету з питань технічного регулювання та споживчої політики або Держстандарту України. Мабуть, їх не цікавить, яку роль у майбутній концепції відіграватиме ефект тарифного бумеранга, який сьогодні робить споживача відповідальним за всі гріхи природи. А ще — слухняним терпеливцем. Бо, скажімо, якщо його холодильник виходить з ладу через брак світла, то з кого йому питати? Хоч як дивно, таке запитання пролунало з вуст людини, котра не перший рік працює на енергетичному «фронті». Тому, не згадуючи прийнятого у 1997 році Закону України «Про електроенергетику», нагадаю про додаток 1 до «Правил користування електричною енергією для населення», затверджених урядом постановою 1999 року. Він має вигляд Типової угоди, де передбачено відповідальність перед споживачем... «у разі тимчасового припинення електропостачання з вини енергопостачальника» та в інших випадках.

Про ефект військової готовності

Страхові компанії кволо включалися в дискусію, усвідомлюючи, що поодинці в атаку на такі ризики ніхто не кинеться. Однак ідея страхового пулу, проти якої, як з'ясувалося, виступило Міністерство фінансів, їх, схоже, приваблювала. Вони відзначали винятковість і страхових випадків, і розмірів збитків на підприємствах ПЕК. Про їхнє страхування від розкрадання чорних та кольорових металів і чути не бажали. Зрозуміло: впродовж 1999—2001 років збитки від розкрадання чорних та кольорових металів сягнули 150 мільйонів гривень і лише після посилення кримінальної відповідальності скоротилися вдвічі, але 70 мільйонів торішніх збитків для страхових компаній — не дещиця. Відсутність у країні спеціального страхового резерву на покриття фінансових, експлуатаційних, випадкових, ринкових ризиків — факт. А такі прояви вже народної стихії, які спостерігаються на збиранні металобрухту, змушують підприємства ПЕК працювати у стані військової готовності. Очевидно, що оператори страхового ринку до такого режиму роботи не готові. Але, може статися так, що концепція страхування майна на підприємствах ПЕК стане їхнім козирем.

Сергій ВЛАД.

Нащадки Герострата

ФАСАДИ І ЗАДВІРКИ

(Початок на 3-й стор.).

— Отже, винен в усьому золотий телець?

— І ще брехня! Нею просто просякнута вся атмосфера навколо новобудов у центрі столиці. Як виникла ідея скляного віяла на Майдані? Апологети зрізу гори обгрунтовували цей варварський проект потребою влаштування музею Незалежності. Насправді скляна стіна маскує паркінг для 800 автомобілів!

Неправда і те, що в європейських столицях історичні площі накривають скляними ковпаками. Особисто я цього ніде не бачив. Адже такі, дозвольте сказати, архітектурні опуси закривають візуальне сприйняття перших поверхів реальних архітектурних шедеврів, що оточують майдани.

І твердження наших чиновників від архітектури про зарубіжний досвід модернізації історичних центрів — теж брехня. По-перше, якщо там фірма викупає або орендує архітектурний пам'ятник, вона бере на себе зобов'язання не лише зберегти його зовнішній вигляд, а й відреставрувати та зберігати внутрішні інтер'єри. Ну а коли вже виникає гостра потреба в новобудові в охоронній зоні — оголошують міжнародний конкурс на проектування з найширшим громадським обговоренням.

І, звісно, гроші. Чому в історичному центрі, зазначимо, без передбачених охоронним законодавством археологічних досліджень, виникають підземні багатоярусні торговельно-розважальні центри, паркінги тощо? Та тому, що їхні власники не платять земельного оброку!

— Михайле Георгійовичу, можливо, я помиляюся, але мені здається, що Закон України «Про авторське право і суміжні права» певною мірою захищає архітектурні шедеври від вандалізму, не кажучи вже про охоронне законодавство...

— І хто в нас ці закони виконує? На низку об'єктів, будівництво яких розгорталося в охоронній зоні Софії, наш міський голова Олександр Омельченко вимушений був накласти арешт, аби хоч якоюсь мірою зменшити наслідки варварства. Але решта інстанцій, покликаних захищати історичну спадщину, своє «добро» дали. Зокрема, й товариство з охорони пам'яток.

За минулих часів будь-які роботи в архітектурно-охоронних зонах Києва санкціонувала винятково Рада Міністрів республіки. Після розвалу Союзу вищим охоронним державним органом став... відділ Держбуду України! Чи не абсурд, коли організації, що живе за рахунок будівництва, доручають охорону найласіших для забудовників територій?

Щодо авторського права. Наш видатний архітектор Городецький уже давно не з нами, як і десятки його колег, котрі створили неповторний архітектурний вигляд історичного центру столиці. Архітектурні пам'ятки, на жаль, самі себе захистити не можуть. До того ж право власності та авторське право аж ніяк не завжди збігаються. І от сьогодні знаменитий на весь світ Будинок з химерами Городецького зазнає варварської модернізації. За високим парканом, що його огороджує наряд церберів у формі та в цивільному...

Сьогодні Будинок з химерами — власність Державного управління. Ну і хто дав право його добудовувати? Скажімо, картина Репіна «Іван Грозний і його син Іван» — сьогодні власність Третьяковської галереї. Але чи спаде кому на думку доповнювати її композицію постаттю стрільця? А от архітектурні пам'ятки спотворюють чим завгодно. Мансардами, під'їздами, засклeними балконами, цілими поверхами. Хіба міг передбачити архітектор Добровольський, автор повоєнних будинків на Хрещатику, що якомусь бізнесменові спаде на думку засклити арку над пасажем?

— Михайле Георгійовичу, але якщо авторські права Городецького за давністю років захищати нема кому, то спадкоємці Добровольського могли б скористатися своїм правом? Скажімо, за статтею 14 уже названого закону, що саме охороняє твори мистецтва від варварських зазіхань, які завдають шкоди честі та репутації автора...

— Я — мистецтвознавець, а не юрист. Хоча в тому, що ви кажете, безперечно, є певний сенс. Чув, знавці визнають, що наше охоронне законодавство мало чим відрізняється від європейського. От тільки ситуація у нас не європейська. А тому і закони мають бути жорсткіші. Що для майбутнього власника «Хілтона» на Володимирській, 47, в охоронній зоні, сплата 170 тисяч гривень? Інша річ, якби порушникам законодавства, що заведено в нас, «як виняток», — однозначно загрожувало небо в клітинку...

От часто-густо можна почути справедливі байки про чесність дореволюційних купців. Мовляв, їхнє слово було сильніше за всі підписи, печатки і закони. Але забувають при цьому, що пращури колишніх купців повною мірою знавали боргові ями до того як вони стали надцивілізованими підприємцями.

На мій погляд, щоб зупинити архітектурно-будівельний вандалізм, необхідно Національній комісії України в справах ЮНЕСКО прискорити роботи над внесенням історичного центру Києва до Списку всесвітньої культурної та природної спадщини. Можливо, хоч світова спільнота загальмує активність наших «новаторів та реконструкторів» від архітектури. Адже примусила FATF — міжнародна громадська організація з боротьби з відмиванням «брудних» грошей — нашу владу вжити відповідних заходів!

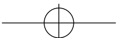
І ще. Громадський комітет урятування архітектури Києва, про який йшлося на початку нашої розмови, крім усього іншого, саме і ставить за свою мету захист, зокрема і авторських прав, наших попередників — творців неповторної київської архітектури. Демократичними методами. Через суд. Ми будемо на законних підставах боротися з засклителями балконів на фасадах споруд в охоронній зоні історичного центру столиці. Модернізаторами шедеврів Городецького, Добровольського, Шретера, Кобелєва... Надбудовниками і забудовниками, чиновниками, загалом, всіма, хто порушує охоронне законодавство. Це передбачено нашим статутом.

До слова, міські чиновники нам відмовили в реєстрації комітету як громадської організації. Але здаватися не збираємося. Якщо знадобиться — створимо міжнародну організацію із захисту архітектури та історії Києва.

Розмову вів Ігор НАУМЕНКО.

На знімку: руйнування особняка Леопардова — пам'ятника архітектури на вул. Липській, 10.

Фото Віктора КОВАЛЕНКА.

ДАЛІ БУДЕ

НЕЗАБАРОМ

Алі–баба позаздрив би

У столичному дитячому музичному театрі в Києві 21 березня розпочнеться виставка-ярмарок «Україна самоцвітна».

Фото автора.

Наші краї здавна славилися різними видами кам'яно-самоцвітної сировини —топазами, аметистами, гіським кришталем, бурштином, яшмою, опалами й агатами. А ще — чудовими огранниками та ювелірами. За чотирирічну історію існування виставки вона пройшла в багатьох обласних центрах та великих містах України. Для кожного «камінного огляду» організатори визначають фаворита. Останнього разу ним стала яшма. На експозиції були представлені унікальні зразки каменю найрізноманітніших кольорів і текстурних малюнків — від сургучної до хмарно-зеленої, від однотонної до «ситцевої».

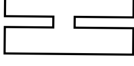
Останнім часом організатори «України самоцвітної» прагнуть дещо згладити суто комерційний характер заходу, посилити його пізнавальне значення. Для цього залучають до участі знавців самоцвітів і любителів природного каменю. У колекціях останніх відомі на весь світ волинські топази та берили, житомирські лабрадорити, гранати з Уралу, аметисти з Кольського півострова, малахіти з Конго, австралійські опали і сталактити з Карлюкських печер Туркменистану. Тільки в зібранні київського колекціонера Євгена Науменка близько 500 (!) зразків. Останні надходження в його колекції — кристали ванадиніту з копалень Марокко.

«Камінь володів мною, моїми думками, бажаннями, навіть снами». Так писав видатний мінералог, геохімік XX століття Олександр Ферсман у своїй книзі «Подорож за каменем». Є в цьому щось таємниче.

Валентин ПРОКОПЕЦЬ.

Цього дня

- ■ 1895 р. Народився поет Максим Рильський.
- ■ 1906 р. Страчено Петра Шмідта, лейтенанта Чорноморського флоту, керівника повстання на крейсері «Очаків».
- ■ 1917 р. Тимчасовий уряд Росії оголосив загальну амністію і видав постанову про ліквідацію корпусу жандармів.
- ■ 1917 р. У Києві з ініціативи Центральної Ради відбулося Свято свободи.
- ■ 1958 р. У Страсбурзі (Франція) відкрилася перша сесія Європейського парламенту.
- ■ 1988 р. Помер письменник-фантаст Василь Бережний.

Зірки підземелля

АКЦІЇ

Я думаю, що є люди, яких це дратує. А особисто мені вуличні музиканти подобаються. Зупиняєшся на мить десь у переході — і саксофон починає лірично-романтично співати: «Как много девушек хороших...» Приємно, хай йому біс! Не знаю, наскільки це правильно з точки зору гуманності, але музикантам я вірю більше, ніж іншим транспортним «заробітчанам».

Нещодавно в Києві відбувся фестиваль вуличних виконавців «Пісні підземелля», спрямований проти бідності в Україні. Оскільки нинішній захід відбувся вперше, учасників зібралося небагато, дванадцять музикантів з Києва та області. Мета акції — показати реальні обличчя бідності. При всій песимістичності теми й назви, мушу вам зізнатися, що личка виявилися навіть дуже симпатичні! І атмосфера склалася душевна й дружня, як у веселій компанії.

Між тим, для багатьох музикантів гра на вулиці — це єдине джерело прибутку. Учасник фестивалю гітарист Роман Панченко — безробітний. Він заробляє собі на життя піснями в стилі рок. А от Галина Лобова — пенсіонерка, і цим про її достаток усе сказано. Вона, крім того, заслужений донор України — 43 рази (!) здавала кров, але ж на цьому не розживешся. В неї інший спів — акапельний. «Аве Марію» Шуберта пані Галина вже п'ять років виконує для столичних перехожих.

Всі учасники акції отримали грошові призи, а дехто ще й спеціальні спонсорські. Непогано, що знайшлися меценати такої акції — оце, що не кажіть, реальна увага до проблеми бідності. Придивіться, напевно у ваших переходах є ще й не такі перлини.

Ірина БУЛАНЕНКО.

На знімку: наймолодший учасник фестивалю, чотирнадцятирічний Ігор Лобок, який мріє мати власну скрипку.

Фото Богдана МАСЛЯНКА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Простіше зебру розмалювати

Миколаївські художники представили в приватній галереї свої роботи в стилі «ню». Виставка розрахована на три тижні — так багато бажаючих. Воно й зрозуміло: оголена натура — це одна з найпривабливіших і найсуперечливіших тем у мистецтві.

Тут — картини і фотографії відомих художників Тетяни та Юлії Купцових, Володимира і Тетяни Бахтових, роботи молодих авторів. Окрасою виставки стала демонстрація розмальованих моделей (те, що називається «боді-арт»). Володимир Бахтов, автор розпису на дівчатах, зазначив, що виконано їх (розписи, а не дівчат) в архаїчному стилі. Схожими орнаментами розписано керамічний посуд періоду трипільської культури. Показав художник і сам процес малювання на тілі. Дівчина-натурниця виконувала роль необробленої глиняної посудини на гончарному крузі. Круг обертався, а художник наносив штрихи майбутнього витвору. Експеримент удався. У планах Володимира і Тетяни Бахтових провести влітку в історичному заповіднику «Ольвія» художню сесію, під час якої розмальовувати тіла. А джерелом натхнення слугуватиме культура стародавнього поселення.

Олена ІВАШКО.

МУЗИКА

Геніально і просто: чорним по білому

Авторський концерт дитячого дуету «Зефір у шоколаді» відбувся у Кам'янці-Подільському Хмельницької області. Дует білявки Мілени Вишневської та справді шоколадного Назара Щегельського створила керівник мистецького товариства «Дивосвіт» Любов Мартинюк. Тепер вони мають не лише оригінальний імідж, а й власну музичну візитку — пісню-тезка «Зефір у шоколаді». Її автор — відома композиторка Ірина Кириліна. Кам'янецькі глядачі мали можливість пригоститися й «іменними» солодощами — в кінці концерту на сцену вивезли велетенський зефірний торт.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

І ТАКЕ БУВАЄ...

«Мауглі» з Машівки

До полтавського притулку для неповнолітніх дітей доставили чотирирічного хлопчика із Машівського району, який жив у... собачій будці. Коли в нього запитали, як його ім'я, він почав гавкати! Мати бідолахи зловживає спиртним, і дитина була полишена напризволяще. Нещодавно хлопчик-«мауглі» впав у яму і обморозився. Можливо, хоч тепер його життя зміниться на краще?

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Шахрайці перекрили повітря

Для жителів сіл Яблучнівської сільради Великописарівського району ворогом, що безцеремонно зазіхнув на їхні злиденні копійки, стала їхня односельчанка, землевпорядник К. П'ять років збирала вона в них гроші буцімто на виготовлення та оформлення державних актів на право приватної власності на землю. А насправді — гривню державі, гривню собі. У такий спосіб спритниця привласнила більш як 10 тисяч гривень. Можливо, підприємлива дама й надалі ошукувала б своїх земляків, якби до сільради не навідалися з перевіркою працівники обласного КРУ і не викрили шахрайку.

Справу за фактом зловживань передано до прокуратури. Однак страшнішим за офіційний судовий вирок для ошуканки став вирок її односельців — німе презирство.

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

ЕКОЛОГІЯ

Не стріляйте в гусака!

Відомі науковці Азово-Чорноморського орнітологічного союзу звернулися з відкритим листом до начальника Одеського облуправління екоресурсів Юрія Толопка, в якому пишуть про шкідливість весняного полювання на диких гусей і просять не дозволяти це робити в регіоні.

А все почалося з того, що торік уперше за останні 77 років таке полювання дозволили в деяких областях України. Відповідний наказ підготували і в Одеській області, але вистачило глузду накласти на нього вето. Деякі столичні відомства вважають, що можна дозволити полювання на гусей і цьогорічної весни. Це стане, кажуть науковці-орнітологи, по суті, узаконеним браконьєрством і завдасть непоправної шкоди живій природі. Адже у березні—квітні багато птахів уже висиджують потомство, тому неважко уявити, до чого призведе стрілянина.

Полювання формально дозволяється лише на сірих гусей, великих білолобих, гуменників, яких начебто багато. Та насправді чимало їх винищується у традиційний період полювання — в серпні—січні. До того ж, знаючи наших мисливців, орнітологи стверджують, що під постріли потрапляють й інші види птахів. Бо разом із мігруючими білолобими гусьми, скажімо, завжди летять і такі гуси, як пискулька, червоновола казарка, чисельність яких зменшилася до критичної межі. За даними науковців, кожний третій добутий мисливцями гусак чи гуска — птахи, занесені до Червоної книги.

Полювання навесні, кажуть автори відкритого листа, — це «полювання в пологовому будинку природи». Такий висновок особливо актуальний для регіону, де на величезних водно-болотистих угіддях птаство обирає собі домівку і місце для розмноження. Стрілятимемо навесні — не буде що полювати й восени, бо ресурси птиці неухильно зменшуються. Тому розум повинен перемогти, а отже, весняне полювання, вважають орнітологи, маємо припинити назавжди. Передусім — в Азово-Чорноморському басейні.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Голос України

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311050. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»